

Evaluacija potencijala grada Otočca za razvoj sportskog turizma: Perspektiva održivosti

Banić, Gabriјela

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Tourism and Hospitality Management / Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:191:155134>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-02**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Tourism and Hospitality Management - Repository of students works of the Faculty of Tourism and Hospitality Management](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Sveučilišni prijediplomski studij

Gabrijela Banić

**Evaluacija potencijala grada Otočca za razvoj sportskog turizma:
Perspektiva održivosti**

**City of Otočac as a potencial for development of sports tourism: A
sustainability perspective**

Završni rad

Opatija, 2024.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Sveučilišni prijediplomski studij
Menadžment održivog razvoja

**Evaluacija potencijala grada Otočca za razvoj sportskog turizma:
Perspektiva održivosti**

**City of Otočac as a potencial for development of sports tourism: A
sustainability perspective**

Završni rad

Kolegij: **Menadžment sporta u turizmu**

Student:

Gabrijela BANIC

Mentor: **Prof. dr. sc. Marko PERIĆ**

Matični broj:

ps25389

Opatija, lipanj 2024.

SVEUČILIŠTE U RIJECI UNIVERSITY OF RIJEKA
FAKULTET ZA MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU
FACULTY OF TOURISM AND HOSPITALITY MANAGEMENT
OPATIJA, HRVATSKA CROATIA

IZJAVA O AUTORSTVU RADA I O JAVNOJ OBJAVI OBRANJENOG ZAVRŠNOG RADA

Gabrijela Banić

(ime i prezime studenta)

ps25389

(matični broj studenta)

Evaluacija potencijala grada Otočca za razvoj sportskog turizma: Perspektiva održivosti

(naslov rada)

Izjavljujem da sam ovaj rad samostalno izradila/o, te da su svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima, bilo da su u pitanju knjige, znanstveni ili stručni članci, Internet stranice, zakoni i sl. u radu jasno označeni kao takvi, te navedeni u popisu literature.

Izjavljujem da kao student–autor završnog rada, dozvoljavam Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci da ga trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim javnosti u cjelovitom tekstu u mrežnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci.

U svrhu podržavanja otvorenog pristupa završnim radovima trajno objavljenim u javno dostupnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, ovom izjavom dajem neisključivo imovinsko pravo iskorištavanja bez sadržajnog, vremenskog i prostornog mog završnog rada kao autorskog djela pod uvjetima *Creative Commons* licencije CC BY Imenovanje, prema opisu dostupnom na <http://creativecommons.org/licenses/>.

U Opatiji, 21. lipnja 2024

Gabrijela Banić

Potpis studenta

Sažetak

Potencijal razvoja grada Otočca u segmentu održivog sportskog turizma u posljednje vrijeme efektivno raste te pozitivno djeluje na kvalitetu življenja domicilnog stanovništva kao i na dionike turističke ponude Gacke doline. S ciljem integriranja ekološke, socijalne i ekonomske održivosti u koncept upravljanja turističkom destinacijom, stvara se pozitivna impresija turistima, posebice onima koji putuju radi provođenja aktivnog odmora u ekološko osviještenoj destinaciji. Sami cilj i svrha rada odnose se na prikaz čimbenika i prirodnih resursa poput rijeke Gacke, koji svojim postojanjem predočuju potencijal za daljnji razvoj sportskog turizma u Gackoj dolini. Istraživanje stavova lokalne zajednice o sinergiji održivog razvoja i sportskog turizma omogućilo je pregled ključnih elemenata sportsko-rekreacijske turističke ponude grada Otočca te isto tako razumijevanje ispitanika o samom konceptu provođenja održivih praksi. Konkretni primjer iz prakse prikazan je intervjuom s vlasnikom obiteljske turističke agencije „Velebit aktivnosti“ koji je jedan od začetnika suvremenog sportskog turizma u gradu Otočcu. Bogatstvom prirodnih resursa, osviještenošću domicilnog stanovništva o održivosti te kontinuiranom ulaganju u promicanje aktivnog odmora u destinaciji, Gacka dolina posjeduje čvrste temelje za postati jedna od vodećih mikroregija u stvaranju idealnog turističkog doživljaja za sportske turiste.

Ključne riječi: održivi razvoj; sportski turizam; aktivni odmor; rijeka Gacka; Otočac

Sadržaj

Uvod	1
1. Koncept održivog razvoja	3
1.1 Ciljevi održivog razvoja.....	4
1.2 Održivi razvoj u turizmu.....	5
2. Sportski turizam	8
2.1 Definiranje sportskog turizma	8
2.2 Sportska rekreacija u turizmu	9
2.3 Simbioza održivosti i sportskog turizma	10
3. Obilježja grada Otočca kao osnova za razvoj sportskog turizma.....	13
3.1 Demografska obilježja grada Otočca i geografski položaj	13
3.2 Ključni prirodni resursi u Gackoj dolini	15
3.3 Kvantitativni prikaz turističkog tržišta grada Otočca	15
4. Istraživanje stavova lokalne zajednice grada Otočca o sinergiji održivog razvoja i sportskog turizma	19
4.1 Svrha i cilj istraživanja	19
4.2 Metodologija istraživanja	20
4.3 Rezultati istraživanja.....	21
4.3.1 Koncept održivog razvoja i izazovi implementacije.....	21
4.3.2 Koncept sportskog turizma i njegovi utjecaji	28
4.3.3 Aktivnosti za razvoj sportskog turizma	35
4.3.4 Sadržaji/događaji za razvoj sportskog turizma	40
4.3.5 Sinergija sportskog turizma i održivog razvoja	50
5. Intervju s vlasnikom turističke agencije "Velebit aktivnosti"	54
5.1 Osnutak agencije i širenje poslovanja.....	55
5.2 Ponuda i usluge turističke agencije.....	56
5.2.1 Kayaking na Gackoj.....	57
5.2.2 Quad safari	59
5.2.3 Najam bicikala i romobila.....	60
5.2.4 Streličarstvo	62
5.2.5 Promatranje ptica	63
5.2.6 Organiziranje team buildinga.....	63
5.2.7 Usluge smještaja	65

5.3 Marketinške aktivnosti agencije od osnutka do danas.....	66
5.4 Održivi razvoj i društvena odgovornost.....	68
5.5 Priznanja i uspjesi agencije.....	69
5.6 Očekivanja za budućnost	71
Zaključak.....	72
Bibliografija.....	74
Popis ilustracija.....	77
Prilog	80
Anketni upitnik	80

Uvod

Sport u suvremenom turizmu postao je važan dio ekspanzivnog razvoja aktivnog odmora i sportske rekreacije turista u turističkim destinacijama njegujući mentalno i duhovno stanje pojedinca. Grad Otočac, smješten u srcu Gacke doline, pruža jedinstven turistički doživljaj zahvaljujući svojim blagodatima prirodnih resursa kao i povoljnom geografskom položaju koji turistima omogućava bijeg od svakodnevnice.

Predmet samog rada je identificirati i prikazati ključne čimbenike koji grad Otočac čine sportsko-rekreativnom turističkom destinacijom s naglaskom provođenja održivih praksi. Analizom postojećeg stanja glede sportskih aktivnosti i događaja, prikazom izazova implementacije održivosti u rukovodstvo destinacije te projiciranjem budućih inicijativa uslijed integracije održivih praksi u sportski turizam, iznesena je i kvantitativno prikazana svrha rada. Metode koje su korištene u radu uključuju kombinaciju kvantitativnog i kvalitativnog pristupa. Analiza primarnih i sekundarnih podataka omogućila je svojevrsno razumijevanje samih podataka i upotpunila temeljnu svrhu rada.

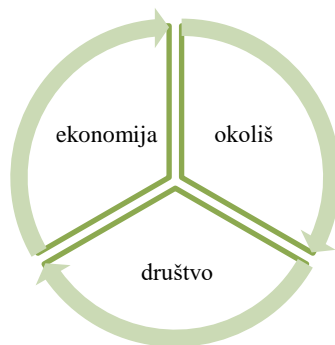
Rad je podijeljen u pet glavnih poglavlja od kojih prvi razmatra koncept održivog razvitka, uključujući njegove ciljeve i primjenu održivosti u turizmu. Nadalje se konkretizira poimanje sportskog turizma iz raznih uglova autora te je fokus na sportskoj rekreaciji u turizmu i same potrebe turista u njihovom slobodnom vremenu namijenjenom aktivnom odmoru. Zatim se stavlja naglasak na simbiozu održivosti i sportskog turizma kroz poslovni model za održivi sportski turizam. U trećem poglavlju analiziraju se obilježja grada Otočca kao preduvjet za integraciju održivog sportskog turizma u samu destinaciju uključujući geografski položaj, ključne prirodne resurse i dosadašnji kvantitativni prikaz turističkih kretanja u destinaciji. Nadalje, kvantitativno su prikazani objektivni i subjektivni prikupljeni podaci lokalnog stanovništva, kroz deskriptivnu analizu istih, o njihovom stajalištu glede sinergije održivog razvoja i sportskog turizma. Osim samog razumijevanja navedenih koncepata, domicilno stanovništvo je iz vlastitog gledišta kvantitativno vrednovalo aktivnosti, događaje i inicijative koji pridonose uspješnom stvaranju grada Otočca kao održive sportske destinacije. U posljednjem poglavlju obrađen je i prethodno kvalitativno prikupljen intervju s vlasnikom obiteljske turističke agencije „Velebit aktivnosti“ koji je jedan od prvih inicijatora razvitka

aktivnog odmora u Gackoj dolini. Sami osnutak agencije, ponuda i usluge te osviještenost o održivosti jedne su od tema koje je Denis Lončar podijelio u intervjuu.

Pored navedenih primarnih podataka, korišteni su sekundarni podaci iz raznih članaka, knjiga, statističkih podataka te internetskih stranica s ciljem sveobuhvatnog razumijevanja rada.

1. Koncept održivog razvoja

Razvoj koji omogućava zadovoljavanje potreba sadašnjih generacija bez ugrožavanja potreba budućih generacija (United Nations, 1987.) istaknut u Brundtlandovom izvješću, najraširenija je i najbolje opisana definicija održivog razvoja. Sam koncept se integrira kroz tri područja koja su ilustrirana na sljedećoj Shemi 1.

Shema 1 Koncept održivog razvoja

Izvor: izrada autora prema Bilas, Franc i Ostojić, *Višedimenzionalnost održivog razvoja*, 2

Pojam održivi razvoj potječe iz grane šumarstva, odnosno iz potrebe za smanjenjem deforestacije kako bi se očuvala biološka komponenta šuma. (Črnjar i Črnjar, 2009, 79) Osim brige o okolišu, od osamdesetih godina održivost se okrenula interesima čovjeka te ekonomije. Ekološka održivost ponajviše se odnosi na učinkovito i racionalno korištenje resursa kao i promicanje obnovljivih izvora energije. Kod gospodarske održivosti, zelene inovacije i tehnološki napredak te stabilna kružna ekonomija prikazuju idealne održive prakse koje ne ugrožavaju dobrobit generacija.

Ono čemu je održivi razvoj naročito posvećen je društveni aspekt u kojem je jedan od ključnih elemenata jednakost i stvaranje pogodnih uvjeta za život svim skupinama društva. Smatra se kako je potrebno unaprijediti suradnju između razvijenih i nerazvijenih zemalja te promovirati održivi razvoj u zemljama koje su u razvoju. (Bilas, Franc i Ostojić, 2017, 117) Time bi se sam koncept implementirao u svim navedenim područjima te stvorila jednakost u zajednicama. S druge strane, postoje razni pritisci i posljedice koje se javljaju u kontriranom scenariju koje uključuju klimatske promjene, progresivno iscrpljivanje neobnovljivih izvora energije i ostali nepovoljni parametri. (Bilas, Franc i Ostojić, 2017, 268) Ono što smanjuje rizik takvom stanju je obrazovanje kadrova o konceptu održivog razvoja i samim ciljevima koji svojom interpretacijom definiraju i predstavljaju svrhu provođenja održivih praksi.

1.1 Ciljevi održivog razvoja

Konferencija ujedinjenih naroda održana 1992. godine u Rio de Janeiru poznata kao Zemeljska konferencija donijela je jedan nepraktičan, ali vrlo važan sporazum poznat kao Agenda 21. (Blewitt, 2017, 26) Prethodnica Ciljeva održivog razvoja UN-a su osam Milenijskih razvojnih ciljeva koji su doneseni 2000. godine s kojim su se države članice Ujedinjenih naroda obvezale da će ih ostvariti do 2015. godine. Dvadeset godina kasnije od Zemeljske konferencije, održala se konferencija Rio+20 koja je 2012. godine ponovno okupila svjetske čelnike i tisuće sudionika kako bi oblikovali rješenja za smanjenje siromaštva, poboljšanje socijalne pravednosti i zaštitu okoliša. (Bilas, Franc i Ostojić, 2017, 26) Shodno navedenim konferencijama i ciljevima, 2015. godine nastao je sporazum Agenda 2030 koji sadrži 17 ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda integriranih u područja okoliša, ekonomije i društva (Bilas, Franc i Ostojić, 2017, 59) te su ilustrirani u sljedećoj Slici 1.

Slika 1 Ciljevi održivog razvoja

Izvor: preuzeto sa <https://sdgs.un.org/goals>

Svrha Ciljeva održivog razvoja je stvoriti prosperitet i dobrobit ljudi dok se istovremeno štiti okoliš i održava ekonomska stabilnost. Priziva se djelovanje svih zemalja u borbi protiv globalnih izazova kako bi se stvorio puni potencijal i zdravo okruženje za buduće generacije. Kako se održive prakse pojavljuju u raznim granama s ciljem boljitka življenja, tako je potreban i u tercijarnom sektoru gdje je uvrštena jedna od vodećih djelatnosti u svijetu; turizam.

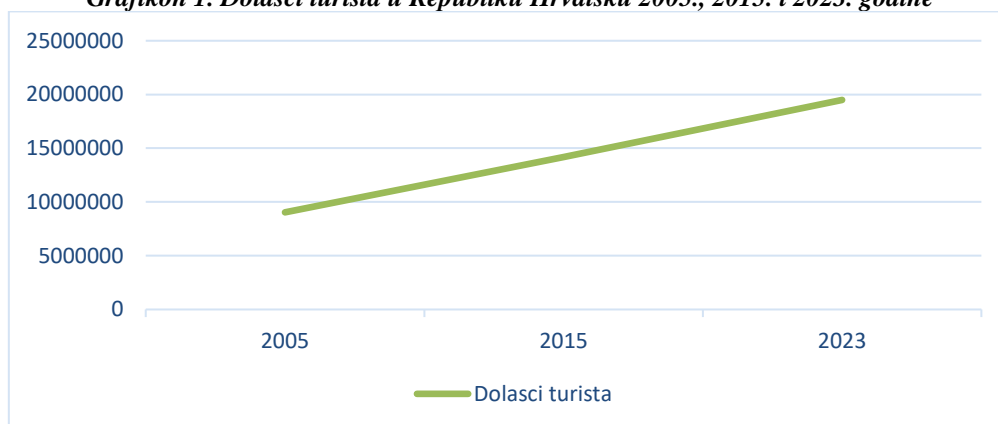
1.2 Održivi razvoj u turizmu

Turizam je djelatnost koja spada u brzorastuće ekonomske aktivnosti, s nizom drugih pozitivnih razvojnih učinaka. (Cetina, 2022) Potreba za uvođenjem održivosti u aspekte turizma posljednjih je godina iznimno visoka kako bi se osigurao pozitivan utjecaj na samu destinaciju. Održivi turizam uvjetuje takvo upravljanje resursima da se zadovolje ekonomske, socijalne i zaštitarske potrebe, te očuvaju kulturne, ekološke i biološke raznolikosti. (Sunara, Jeličić i Petrović, 2013, 85) Takva vrsta turizma veže se uz prethodno navedene Ciljeve održivog razvoja, a posebice za ciljeve odgovorne potrošnje i proizvodnje, očuvanja života na kopnu i ispod vode te smanjenje nejednakosti.

Izazovi koji se javljaju u destinacijama podlegnute sezonalnosti primjetno su vezani za saturaciju, odnosno zasićenje destinacije s turistima i posjetiteljima. Turizam, kao jedna od najprofitabilnijih gospodarskih aktivnosti, u mnogim dijelovima svijeta bilježi takav procvat koji uz sve pozitivne učinke predstavljaju i ozbiljnu prijetnju ekološkom sustavu. Dokaz tome je pretpostavka da će do 2015. godine, turizam udvostručiti pa čak i utrostručiti svoje smještajne kapacitete na najljepšim prirodnim lokalitetima. (Vujić, 2005, 57)

Shodno prethodnim predikcijama iz 2005. godine za 2015. godinu, u sljedećem Grafikonu 1 su prikazani dolasci turista u Republiku Hrvatsku u 2005., 2015. i 2023. godini. U 2005. godini bilo je 9.035.292 turista, dok je 2015. godine Hrvatsku posjetilo 14.175.484 turista. Uzimajući u obzir prethodnu izjavu o udvostručenju smještajnih kapaciteta 2015. godine u svijetu, u Grafikonu 1 je vidljivo koliko je Hrvatska do te godine povećala obujam dolaska turista. Samim time, u 2023. godini broj dolazaka turista se povećao na 19.492.931.

Grafikon 1. Dolasci turista u Republiku Hrvatsku 2005., 2015. i 2023. godine

Izvor: izrada autora prema podacima iz <https://dzs.gov.hr/>

Računajući intenzitet turizma u Republici Hrvatskoj za 2023. godinu, broj dolazaka turista po kilometru kvadratnom iznosi 344,6 što prikazuje iznimnu zasićenost prostora te je potrebno provoditi održive prakse glede rješavanja takvog problema.

Održivi razvoj turizma podrazumijeva razvoj ne samo usko turističkih već i uz turizam vezanih djelatnosti koji jamče dugoročan razvoj i stabilnost u lokalnom, ali i globalnom prostoru (Grofelnik. 2019). Drugim riječima, potrebna je suradnja svih dionika u destinaciji i promicanje održivih strategija koje će doprinijeti ekološku održivu osviještenost domicilnog stanovništva, kao i samih turista. Razvoj turizma se neće jednako odraziti na sve skupine stanovništva, već će to prvenstveno ovisi o njihovoj ulozi, razini djelovanja i stupnju uključenosti u turističku djelatnost te se stoga, uz one okolišne i ekonomske, ne smiju zanemariti ni sociokulturne implikacije razvoja turizma u zajednici. (Žafran, 2023,178)

Odgovorno upravljanje turističkim konceptom zahtjeva ciljeve koji su vezani za ostvarivanje održivog turizma. Ciljevi se konkretno odnose na sljedeće segmente:

- Ekonomska opstojnost
- Lokalno blagostanje
- Kvaliteta zapošljavanja
- Društvena jednakost
- Zadovoljenje posjetitelja
- Lokalna kontrola
- Dobrobit zajednice
- Kulturna bogatstva
- Fizički integritet
- Biološka raznolikost
- Efikasnost resursa
- Okolišna netaknutost. (Marušić, Prebežac i Mikulić, 2019, 467)

Pored ciljeva, Europska unija je kreirala sustav indikatora kojima se mjeri održivost razvoja turizma za razini turističkih destinacija(Marušić, Prebežac i Mikulić, 2019, 473) Osnovni koraci implementacije Europskog sustava indikatora turizma prikazani su u Shemi 2.

Shema 2 Koraci implementacije Europskog sustava indikatora turizma

Izvor: izrada autora prema podacima preuzetim sa <https://data.europa.eu/doi/10.2873/983087>

Važno je naglasiti da održivi razvoj zahtijeva integrirani pristup koji uključuje sve aspekte društva, gospodarstva i okoliša. Suradnja i povjerenje između država, institucija, privatnog sektora i građana ključna je za postizanje ciljeva održivog razvoja. (Bilal Zorić, Čović i Buljat, 2023, 25) Pored toga, osiguravajući uspješno mjerenje održivog razvoja turizma, pridonijeti će učinkovitu integraciju ekološke, društvene i ekonomske osviještenosti u rješavanje problema u destinaciji. Po pitanju uravnoteženosti turističkog tržišta i preobrazbi masovnog turizma, destinacije bi trebale u spektar ponude uvrstiti specifične vrste turizma, a jedan od njih je sportski turizam. (Rudić, Gržin i Klasan, 2023, 124)

2. Sportski turizam

U nastavku se definira pojam sportskog turizma te poveznice sportskog turizma s održivim razvojem.

2.1 Definiranje sportskog turizma

Jedna od najbrže rastućih vrsta specifičnog turizma koja privlači entuzijastične turiste diljem svijeta je upravo sportski turizam. Pored brojnih objašnjenja ovog pojma, izdvaja se model Gammona i Robinsona koji se sastoji od sportskog turizma i turističkog sporta. (2003, 24) U sljedećoj Shemi 3 ilustriran je i objašnjen navedeni model.

Shema 3 Objašnjenje sportskog turizma prema Gammonu i Robinsonu

Izvor: prilagođena izrada autora Gammon, Sean i Tom Robinson, „Sport and tourism: a conceptual framework. Journal of Sport & Tourism.“ 8(1), (2003): 21–26.

Osim ovog modela, sportski turizam se također objašnjava kao svi oblici aktivnosti i uključenosti u sportsku aktivnost u kojoj se sudjeluje povremeno ili organizirano u nekomercijalne ili poslovne komercijalne svrhe koje podrazumijevaju putovanje od mjesta boravka ili obavljanja posla. (Standeven i DeKnopp, 1999, 12) Time se dolazi do aktivnih i pasivnih sportskih turista, odnosno aktivni su oni koji dolaze u destinaciju i uključuju se u sportske aktivnosti, dok pasivni sudjeluju u promatranju sportske aktivnosti. (Bartoluci, Škorić,

i Andrijašević, 2021, 97-98) Glede samog ponašanja tijekom sportskih aktivnosti, Gibson (1998, 49) razlikuje tri tipa ponašanja turista u destinaciji:

- Aktivno sudjelovanje (aktivni sportski turizam)
- Gledanje (događajni sportski turizam)
- Posjet znamenitostima (nostalgični sportski turizam)

Shodno tome, sportski turizam obuhvaća putovanja u slobodno vrijeme koje osobe povremeno stavlja izvan domicila zbog sudjelovanja u tjelesnim aktivnostima, promatranja sporta, ili posjete sportskim i sa sportom povezanim atrakcijama kako bi odali počast sportašima, utakmicama i slično. (Bartoluci, Škorić, i Andrijašević, 2021, 98) Smatra se kako sportski turizam nije pojam koji se može definirati jedinstvenom definicijom, stoga je važno promatrati takvu vrstu turizma iz različitih uglova s obzirom na interese samih turista i njihovih razloga dolaska u destinaciju.

Nadalje, kako bi tržište prepoznalo i prilagodilo ponudu potencijalnim turistima u sportskim destinacijama, Bartoluci (2004, 21) je sportski turizam prikazao u tri oblika:

- Natjecateljski sportski turizam
- Zimski sportsko-rekreacijski turizam
- Ljetni sportsko-rekreacijski turizam

Natjecateljski sportski turizam nastaje prisustvom aktivnih i pasivnih turista, sportaša i promatrača, a razlika između zimskog i ljetnog sportsko-rekreacijskog turizma je upravo period održavanja kao i korišteni resursi u samim aktivnostima.

2.2 Sportska rekreacija u turizmu

Uvjet za provođenje sportske rekreacije u destinaciji je slobodno vrijeme u sferi dokolice. Aktivnosti koje se mogu smatrati produktivnima u ekonomskom smislu u slobodno vrijeme tiču se obrazovne, kulturne, sportsko-rekreacijske, turističke i slične domene. (Bartoluci i Čavlek, 2007, 75) Upravo sportsko-rekreacijske aktivnosti, pored ekonomskog smisla, doprinose poboljšanju kvalitete ljudskog života u slobodno vrijeme. (Bartoluci i Čavlek, 2007, 78) Problem današnjeg, modernog čovjeka je nedostatak elana i motivacije za aktivnim angažmanom i tjelesnom aktivnošću u slobodno vrijeme te je istodobno ograničen u poslovnom smislu glede popularnog rada od vlastitog doma i smanjenim kretanjem. Posljedica koja se takvim načinom života javlja u ljudskom organizmu je stres koji ometa normalno

funkcioniranje čovjeka. Kvaliteta življenja i zadovoljstvo istim ovisi o razini zdravlja pojedinca, a to je upravo čime se sportskom rekreacijom želi postići u slobodno vrijeme. (Bartoluci, Škorić, i Andrijašević, 2021, 199)

Potrebe, želje i mogućnosti pojedinca reflektiraju se u ciljani odmor kojeg definira regeneracija i osvježenje od svakodnevnice. Shodno navedenom, prema ljudskoj prirodi i načinu života, načinjene su potrebe turista koje su u ravnoteži s okruženjem njega samog i definiraju „pravi“ odmor te su prikazane u sljedećoj Tablici 1. (Bartoluci i Čavlek, 2007, 98)

Tablica 1 Potrebe turista u suvremenom turizmu

Potrebe turista						
Fizička aktivnost	Psihološka ravnoteža	Socijalizacija	Duhovni wellness	Estetska percepcija	Obrazovanje	Kontakt s prirodom
biti u formi	biti zadovoljan	biti komunikativan	osjećati se ispunjeno	biti zadovoljan izgledom	naučiti nešto	biti svjestan okoline

Izvor: Corbin, Charles B., Ruth Lindsey, Gregory J Welk, i William R. Corbin. Concepts of fitness and wellness., 4.

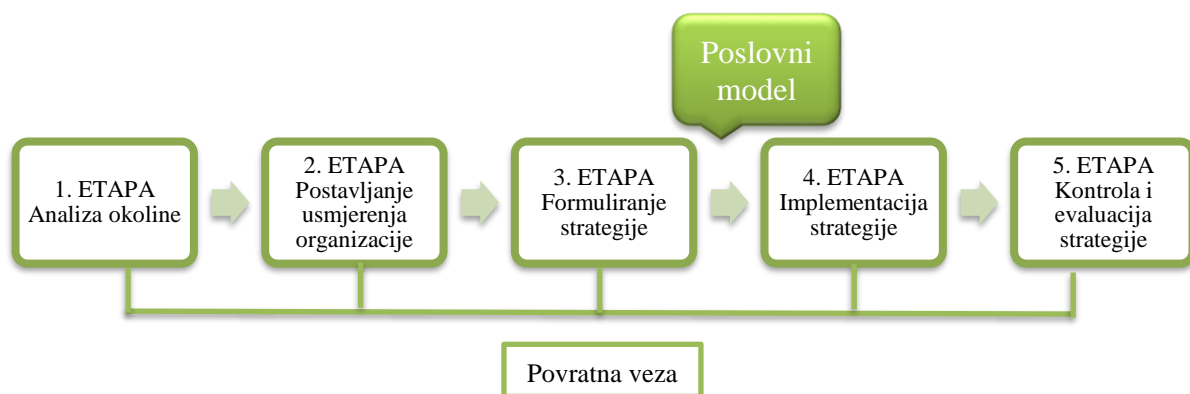
Sportska rekreacija kao polazišna osnova dugoročnog planiranja osmišljenog boravka turista u turističkoj destinaciji, ima svoje temelje u samom začetku turističkog razvoja. (Bartoluci i Čavlek, 1998, 133) U odnosu na druge oblike rekreacije, sportska rekreacija ima dobrobiti u smislu mentalnog, psihičkog i duhovnog razvoja kao i razvoj komunikacijskih i kreativnih vještina. Resursi koji se vežu za provođenje sportske rekreacije vežu se uz čist zrak, staze u prirodi, tereni za sportske igre i slično. Oblikovanjem odgovarajuće ponude aktivnog odmora u destinaciji, stvara se dobrobit za obje strane te se omogućava sadržajno, zabavno i kvalitetno slobodno vrijeme za turiste.

2.3 Simbioza održivosti i sportskog turizma

Razvojem specifičnih vrsta turizma, smanjio se obujam masovnog turizma što je uvelike pomoglo u smanjenjem zasićenja prostora. Danas je znanstveno dokazano da turizam višestruko kako pozitivno tako i negativno utječe na kvalitetu sveukupnog prostora. (Geić, 2011, 113) Politika održivog razvoja prikazuje ciljni trokut u kojem treba uravnotežiti okoliš, društvo i ekonomiju. Navedeni elementi moraju biti korišteni tako da promoviraju ekološku

odgovornost, ekonomsku učinkovitost i društveno osjetljiv turizam na svim razinama. (Bartoluci, Škorić, i Andrijašević, 2021, 56)

U Agendi 2030, gdje su naznačeni ciljevi održivog razvoja, sport je zauzeo važnu ulogu s obzirom da je direktno i indirektno involviran u provođenje održivih praksi u pojedinim mjestima. (Bartoluci, Škorić, i Andrijašević, 2021, 73) Kada se radi o poslovnim modelima u sportskom turizmu s naglaskom na održivost, prvenstveno je potrebno prikazati gdje se poslovni model nalazi u strateškom menadžmentu što je ilustrirano u nastavku u Shemi 4.

Shema 4 Poslovni model

Izvor: Perić, Marko, i Sanja Premec. „Otvorena pitanja i izazovi poslovnih modela u turizmu.“ 5th South-East European (SEE) meeting & scientific conference of management departments - Entrepreneurial Society: Current Trends and Future Prospects in Entrepreneurship, Organization and Management. Varaždin: Fakultet organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu, (2015): 221-227.

Poslovni model se prvenstveno odnosi na kreiranje idealnog sustava poduzeća, kao dionika koji sudjeluje u stvaranju ponude za potencijalnu potražnju. Može biti definiran iz raznih perspektiva, no kad je u pitanju turizam kao uslužna djelatnost postaje uvelike složeniji zbog usluga koje se ne mogu skladištiti. (Bartoluci, Škorić, i Andrijašević, 2021, 250) Elementi u poslovnom modelu ponajprije se vežu za prijedlog vrijednosti, zadržavanje vrijednosti, resurse, procese, mrežu vrijednosti te strateške elemente. (Perić, Vitezić i Đurkin, 2017, 264) Specifični elementi koji ostaju neistraženi je kako turistički doživljaj uvrstiti u poslovni model kao i fizičku okolinu zbog koje turisti dolaze u destinaciju. Također je kod sportskih turista njihova sigurnost vrlo izraženija nego kod ostalih, pogotovo kada se radi o natjecateljskom sportskom turizmu te je to važan segment kod izrade poslovnog modela sportskog događaja. (Perić, Đurkin i Vitezić, 2018, 758)

Elementi poslovnog modela za održivi sportski turizam vode se interesima turista, pružatelja usluga, cjelokupne lokalne zajednice i same okoline te se konkretno odnose na sljedeće:

- Prijedlog vrijednosti
- Zadržavanje vrijednosti
- Stvaranje vrijednosti
- Mreža vrijednosti (Perić, 2021, 255)

Kako bi poduzeće na najbolji mogući način održavalo strateško usmjerenje, bitno je voditi se navedenim elementima koji su logičkim smjerom povezani i uključuju prethodno spomenute dionike kako bi se sam događaj, destinacija ili organizacija vodili održivim praksama.

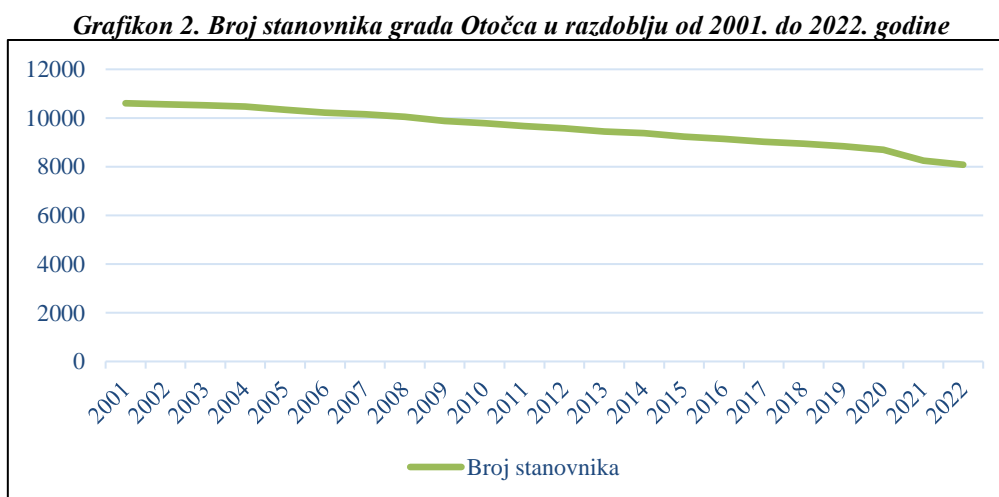
Činjenica koliko održivost mora biti prisutna u sportskom turizmu svakodnevno se prikazuje u upravljanju velikih sportskih događaja te zasićenosti turistima u destinaciji. S druge strane, interni dionici i rukovodstvo destinacije primorano je na očuvanost resursa i brigu kvalitete življenja domicilnog stanovništva zbog prethodnog utjecaja. Uzajamna sinergija sportskog turizma i održivih praksi u budućnosti će postati neizbježna te je potrebno na vrijeme uvoditi održive poslovne modele u samo upravljanje.

3. Obilježja grada Otočca kao osnova za razvoj sportskog turizma

Povoljan geografski položaj, bogatstvo prirodnih resursa te iznimno ugodna klima i čist zrak, prednosti su grada Otočca kao turističke destinacije brojnih vrsta specifičnog turizma. Turisti uključeni u jedan od takvih vrsta turizma ne traže samo vrijednost za novac, već vrijednost i za vrijeme s obzirom na činjenicu koliki je privilegij doživjeti jedinstven turistički proizvod koji se razlikuje od onog u masovnom turizmu. (Bartoluci i Čavlek, 2007, 50). Sportski turizam formirao se kao specijalni oblik turizma koji je postao neizbježan u suvremenom svijetu i svojevrsnom boravku turista u destinaciji.

3.1 Demografska obilježja grada Otočca i geografski položaj

Grad u Gackoj dolini s obiljem potencijala za razvoj, nažalost demografskim podacima prikazuje pad broja stanovništva u razdoblju od 2001. do 2022. godine kako je vidljivo u sljedećem Grafikonu 2.

Izvor: izrada autora prema podacima preuzeti sa <https://dzs.gov.hr/>

Pored broja stanovnika, kod broja doseljenih i odseljenih osoba u gradu Otočcu u prethodne četiri godine također je negativan trend s prednošću odseljenih stanovnika što je prikazano u sljedećoj Tablici 2.

Tablica 2 Broj doseljenih i odseljenih osoba u gradu Otočcu

Godina	Ukupno doseljeni	Ukupno odseljeni
2019	216	229
2020	133	181
2021	176	222
2022	167	231

Izvor: izrada autora prema podacima preuzeti sa <https://dzs.gov.hr/>

Usprkos ovim podacima, grad Otočac iz dana u dan stvara idealne pogodnosti življenja za mlade obitelji i stariju populaciju s raznim inicijativama. U nastavku, s ciljem projiciranja grada Otočca kao pogodne destinacije za sportski turizam, objašnjene su komponentne koje predočavaju prethodno navedenu činjenicu.

Kao jedan od tri grada Ličko-senjske županije, grad Otočac sa svojih 565,3 km² prostire se središnjim dijelom gorske Hrvatske smješten u Gackoj dolini. Sa sjeverne strane, Otočac je omeđen južnim obronkom planine Velika kapela kao i planinom Mala kapela. Na zapadu graniči sa Senjskim bilom, na istoku s mikroregijom Krbavom i na jugu s regijom Likom.

Slika 2 Grad Otočac iz zraka

Izvor: preuzeto sa službene Internet stranice Grada Otočca <https://www.otocac.hr/>

S nadmorskom visinom od 459 metara i svježom planinskom klimom (Kranjčević, 2001, 211), Otočac čini idealne uvjete za provođenje sportsko-rekreativnih aktivnosti kako turista, tako i domicilnog stanovništva. Kroz područje Gacke doline, još 2005. godine izgrađena je autocesta A1 koja je u velikoj mjeri pripomogla ovoj regiji u prometnoj povezanosti s ostatkom Hrvatske te omogućila olakšan dolazak turista u Otočac.

3.2 Ključni prirodni resursi u Gackoj dolini

Rijeka po kojoj je dolina dobila ime, smatra se drugom najčišćom ponornicom u Europi te jednom od najljepših u Hrvatskoj. Rijeka Gacka predstavlja ekološki biser grada Otočca te jedan od najbitnijih resursa za evaluaciju razvoja. Zanimljivost je otkako se provode hidrografska mjerenja protoka, rijeka Gacka nikad nije presušila. (Rac, 2023, 39) Boja rijeke varira u zelenim nijansama, a negdje i u crvenim zbog boje izraslih „resa“ na tom području. Još tijekom polovice 20. stoljeća, turiste je privlačila ljepota i obilje faune koju rijeka Gacka posjeduje. Sportski turizam u Otočcu datira još iz tog vremena kad su ribolovci iz svih dijelova svijeta svoje slobodno vrijeme provodili u Gackoj dolini loveći pastrvu, autohtonu ribu kojoj je rijeka Gacka prirodno stanište. U svrhu očuvanja potočne pastrve kao jednu od bogatstava grada Otočca, osnovan je Hrvatski centar za autohtone vrste riba i rakova gdje, osim pastrve također uzgajaju riječni rakovi koji u Hrvatskoj izumiru. (Rac, 2023., 100)

Osim ribolova na Gackoj, čovječjom rukom i inovativnošću, a pritom odgovornim rukovođenjem, pojedini domicili su iskoristili ovaj prirodni resurs te ga pretvorili u poduzetnički pothvat koji privlači iznimno velik broj turista u grad Otočac. Kajakarenje po rijeci Gackoj mnogima je idealno proveden aktivan odmor u destinaciji te ujedno jedinstven turistički doživljaj.

Pored rijeke Gacke, grad Otočac krasi brojne biciklističke staze, planinarske staze te staze za hodanje uz samu rijeku. S obzirom na pokrivenost područja šumom i brdovitom pejzažu, dostupne su lokacije za adrenalinske aktivnosti kao i događaje popraćene tim konceptom.

3.3 Kvantitativni prikaz turističkog tržišta grada Otočca

Smatra se kako je već tijekom pandemije Covid-19 potražnja za destinacijama u prirodi izrazito porasla, a to grad Otočac može kvantitativno potvrditi podacima koji su vidljivi u sljedećoj Tablici 3.

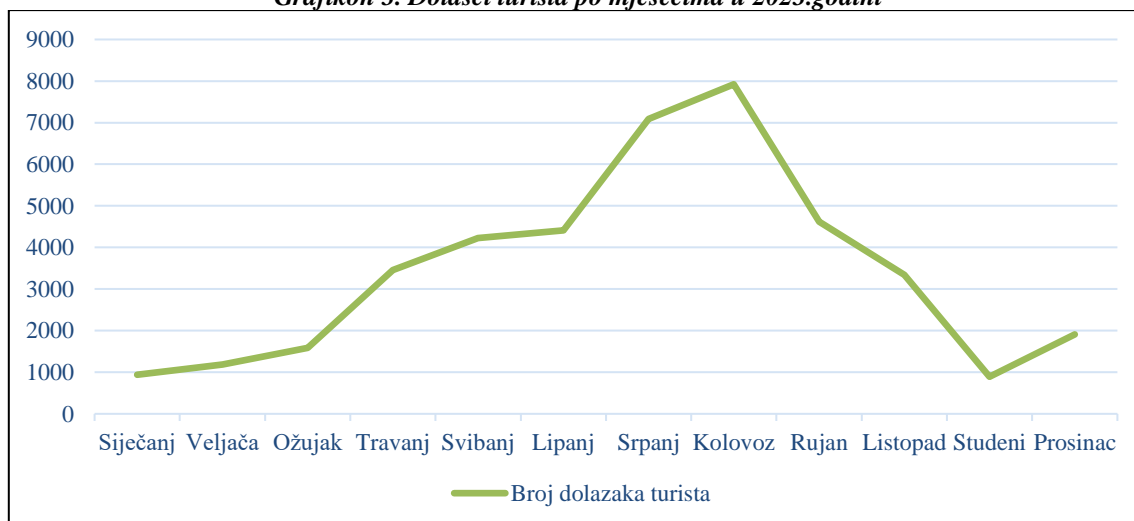
Tablica 3 Dolasci i noćenja domaćih i stranih turista u gradu Otočcu

Godina	Dolasci turista - ukupno	Dolasci domaćih turista	Dolasci stranih turista	Noćenja turista - ukupno	Noćenja domaćih turista	Noćenja stranih turista
2020	9117	3422	5695	16316	6826	9490
2021	14054	5245	8809	28512	11121	17391
2022	25966	5709	20257	44971	11777	33194
2023	41569	5361	36208	60110	10557	49553

Izvor: izrada autora prema podacima preuzeti sa <https://dzs.gov.hr/>

Pored pandemije, spoznaja o sve većoj atraktivnosti i prepoznatljivosti Gacke doline i njenih blagodati potkrepljuje navedene brojčane podatke koji su u 2023. u odnosu na 2020. godinu enormno veći. Nadalje, uzimajući 2023. godinu i pregled dolazaka turista po mjesecima, vidljiva je izražena sezonalnost destinacije upravo zbog ponuđenih aktivnosti u gradu Otočcu.

Grafikon 3. Dolasci turista po mjesecima u 2023.godini

Izvor: izrada autora prema podacima preuzeti sa <https://dzs.gov.hr/>

Iz Grafikona 3 je vidljivo kako je najviše dolazaka bilo u kolovozu, njih 7.923, dok je najmanji broj zabilježen u studenom, njih 891. Kako bi se riješili problemi glede sezonskog karaktera, potrebno je razviti specifične vrste turizma i ponuditi jedinstvenu ponudu turistima.

Slijedom navedenog, u razdoblju od 2021. do 2023. u sljedećoj Tablici 4 prikazani su podaci o brojnosti mjesta i postelja za noćenje turista kao i prosječan broj noćenja turista po postelji i dolasku.

Tablica 4 Broj apartmana i stalnih postelja, prosječan broj noćenja turista po postelji i dolasku

Godina	Broj soba, apartmana i mjesta za kampiranje	Broj stalnih postelja	Prosječan broj noćenja turista po postelji	Prosječan broj noćenja turista po dolasku
2021	348	792	36	2,0
2022	412	933	48,2	1,7
2023	404	939	64	1,4

Izvor: izrada autora prema podacima preuzeti sa <https://dzs.gov.hr/>

Usprkos povećanju broja postelja, prosječan broj noćenja turista po dolasku i dalje djeluje kao „vikend turizam“. Turisti u Gackoj dolini borave jedan do dva dana upravo zbog veličine samog prostora i činjenice da mogu sve aktivnosti obaviti u tom vremenu.

Kada se govori o zasićenju prostora i održivog upravljanja kvalitetom življenja domicilnog stanovništva, u sljedećoj Tablici 5 prikazan je intenzitet turističkog kretanja u gradu Otočcu.

Tablica 5 Intenzitet turizma u gradu Otočcu

Godina	Broj dolazaka turista po km ²	Broj noćenja turista po km ²	Broj stalnih postelja po km ²
2021	24,9	50,5	1,4
2022	46	79,6	1,7
2023	73,6	106,4	1,7

Izvor: izrada autora prema podacima preuzeti sa <https://dzs.gov.hr/>

Iz Tablice 5 je vidljivo kako destinacija i domicilno stanovništvo nije prekomjerno opterećeno turističkim kretanjima te isto tako turističkom infrastrukturom. Činjenica je kako je grad Otočac jedan od gradova u razvoju i zadnjih godina iznimnom procvatu glede turizma i aktivnog odmora.

Uzimajući u obzir sve čimbenike vezane za preduvjete razvoja sportskog turizma grada Otočca i spoznaju koliko već dugo sportski turizam u obliku ribolova djeluje na ovom području, Gacka dolina predstavlja prikladnu destinaciju za sve ljubitelje outdoor aktivnosti i aktivnog odmora.

4. Istraživanje stavova lokalne zajednice grada Otočca o sinergiji održivog razvoja i sportskog turizma

Upravljanje destinacijom u posljednje vrijeme zahtjeva izričiti angažman lokalne zajednice kao i primjenjivanje suvremenih praksi. Provođenje održivog razvitka u odabranom području osigurava brojne koristi za domicilno stanovništvo te isto tako za turiste i posjetitelje. U ovom slučaju, sinergija održivog razvoja i sportskog turizma iz stavova lokalne zajednice prikazuje koliko su isti upoznati s količinom primjenjivanja takve koncepcije u gradu Otočcu

Navedeni pojmovi će posljedično postati ovisni jedno o drugom s obzirom na činjenicu koliko je od izrazite važnosti provoditi održive prakse u svakom segmentu življenja. Sportski turizam svojim poimanjem doprinosi gospodarskom rastu destinacije, a održivi razvoj osigurava očuvanje resursa za daljnje korištenje što prikazuje idealnu sinergiju.

4.1 Svrha i cilj istraživanja

Ukazujući na činjenicu koliko je svjesnost provođenja održivih praksi u destinacijama i sportskom turizmu relativno nov i nepotpuno istražen koncept, svrha istraživanja je pružiti jedinstvenu sliku o spoznaji lokalne zajednice grada Otočca o istoimenom pojmu te samoj implementaciji održivog razvoja u sportski turizam.

Poistovjećujući s prethodnom tvrdnjom, cilj istraživanja je analizirati percepciju lokalne zajednice o samom konceptu održivog razvoja i sportskog turizma te njihova mišljenja i stajališta. Posljedično tome, istražiti važnost ekološkog, ekonomskog i socijalnog aspekta održivog razvoja u gradu Otočcu te izazove koji ograničavaju implementaciju istog. Pored toga, također je cilj definirati koje aktivnosti i događaje lokalna zajednica smatra ključnim za daljnji razvoj sportskog turizma te na koji način utječe na sam grad.

4.2 Metodologija istraživanja

Istraživanje stavova lokalne zajednice grada Otočca o održivom razvoju i sportskom turizmu provedeno je putem online ankete izrađene na Google Forms platformi. Anketni upitnik se sastojao od 16 pitanja od kojih su četiri bili usmjereni ka razumijevanju održivog razvoja i provođenja istog u gradu Otočcu. Nadalje, fokus je bio na konceptu sportskog turizma, njegovog utjecaja na sam grad te koje aktivnosti i događaje lokalna zajednica smatra ključnim za razvoj sportskog turizma u gradu (pet pitanja). Također su ispitanici ocjenjivali napore lokalne vlasti i osobni utjecaj u vezi provođenja održivih praksi glede razvoja sportskog turizma te odabrali inicijative koje bi podržali prilikom daljnje integracije održivog razvoja u sportski turizam (četiri pitanja). Pri završetku anketnog upitnika ispitanici su unijeli svoje demografske podatke; konkretno spol, starosna dob i trenutni radni status.

Pitanja su bila postavljena u obliku višestrukog odabira, potvrdnog odabira, linearnog mjerila i mreže sa višestrukim odgovorom. Tvrdnje koje su se koristile u mreži s višestrukim odgovorom su "izrazito nevažno" i "izrazito važno", "izrazito se ne slažem" i "izrazito se slažem", a kod linearnog mjerila "nisam upoznat/a" i "upoznat/a sam", "ne smatram" i "smatram" te "vrlo loše" i "vrlo dobro". Rezultati su obrađeni u obliku tablica i grafikona te svaki grafikon posjeduje legendu s navedenim tvrdnjama za jednostavnije shvaćanje podataka. Anketni upitnik sa obuhvatnih 16 pitanja se nalazi u prilogu.

Način prikupljanja se odvijao putem dijeljenja anketnog upitnika na privatnim društvenim medijima i medijima gradske uprave u periodu od sedam dana, konkretno od 25. travnja do 2. svibnja 2024 godine. Uzorak su građanke i građani grada Otočca te je sudjelovalo 144 ispitanika. U narednoj Tablici 6 prikazani su demografski podaci ispitanika uključujući spol, starosnu dob i trenutni radni status.

Prema obrađenim rezultatima, ukupno je 42,4% osoba muškog spola, odnosno njih 61 i 57,6% osoba ženskog spola, njih 83 koji su pristupili anketnom upitniku. Iz tablice je vidljivo kako je njih najviše, 31,9%, starosne dobi od 25 do 34 godine dok je najmanje kod osoba mlađih od 18 i starijih od 65 godina. Velika većina ispitanika je zaposleno, njih 121, dok je samo jedan umirovljenik pristupio anketnom upitniku.

Odgovori su tretirani anonimno i korištena je deskriptivna analiza.

Tablica 6 Demografski podaci ispitanika

Spol	muško	42,4%	61
	žensko	57,6%	83
Starosna dob	< 18	0,7%	1
	18 - 24	23,6%	34
	25 - 34	31,9%	46
	35 - 44	31,3%	45
	45 - 54	10,4%	15
	55 - 64	1,4%	2
	65 >	0,7%	1
Trenutni radni status	zaposlen/a	84%	121
	nezaposlen/a	2,8%	4
	umirovljenik/ica	0,7%	1
	student/ica	10,4%	15
	učenik/ica	2,1%	3

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

4.3 Rezultati istraživanja

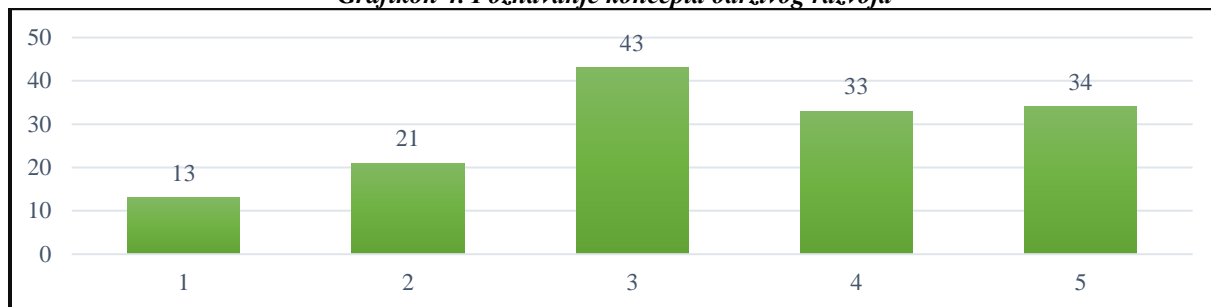
S ciljem preglednijeg i jednostavnijeg uvida u same rezultate anketnog upitnika, podaci su raspoređeni smislenim redoslijedom u poglavlja vezanih za pojedine segmente. Prvotno je prikazan koncept održivog razvoja kao i djelatnosti koje ponajviše promiču održivi razvoj u destinaciji te izazovi implementacije samog koncepta. Potom su razrađeni podaci o sportskom turizmu, aktivnostima i događajima koji unapređuju takvu vrstu turizma te inicijative za daljnju integraciju održivog razvoja u sportski turizam.

4.3.1 Koncept održivog razvoja i izazovi implementacije

Održivi razvitak kao uvjet za dugoročnu stabilnost i očuvanje resursa, za Grad Otočac predstavlja izuzetan predložak idealnog dugogodišnjeg razdoblja. Osvrnuvši se na svrhu ovog

istraživanja, u idućem Grafikonu 4 vidljivo koliko je koncept održivog razvoja još relativno zagonetan pojam lokalnoj zajednici grada Otočca uzevši u obzir da broj "1" označava tvrdnju "nisam upoznat/a" dok broj "5" označava "upoznat/a" sam.

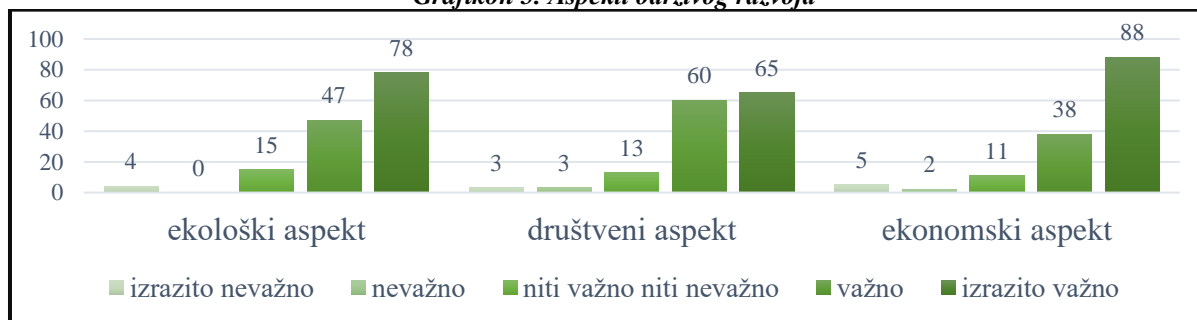
Grafikon 4. Poznavanje koncepta održivog razvoja

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Nadalje, kod aspekata održivog razvoja od ključne važnosti za grad Otočac ispitanici su svoja mišljenja najviše usmjerili ka ekonomskom, nakon toga ekološkom te zatim društvenom aspektu što je prikazano u narednom Grafikonu 5.

Grafikon 5. Aspekti održivog razvoja

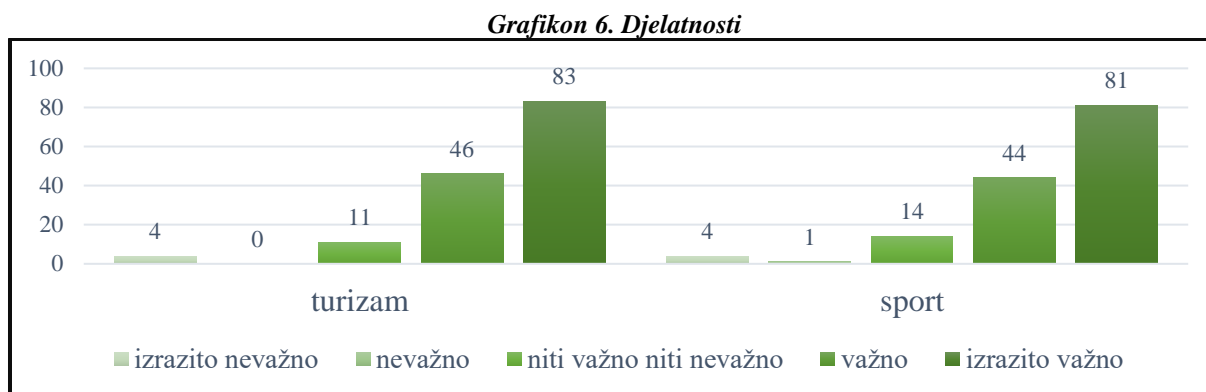

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Ekonomski aspekt ponajviše podrazumijeva stabilnost gospodarske situacije te povećanju prihoda same destinacije. Činjenica je da održivi razvoj djeluje u simbiozi sva tri aspekta stoga ostala dva također predstavljaju ključan segment za dugoročan napredak destinacije. Ekološki aspekt je neizostavan za kvalitetu života domicilnog stanovništva što uključuje zaštitu rijeke Gacke koja se smatra najvrjednijim prirodnim resursom koji grad

Otočac ima. Shodno tome djeluje i društveni aspekt koji osigurava socijalnu jednakost i pravednost među stanovništvom kao i jačanje identiteta zajednice.

Kada je riječ o djelatnostima koje ispitanici smatraju ključnima za promicanje održivog razvoja u gradu Otočcu, najprije su u Grafikonu 6 izdvojeni turizam i sport upravo zbog samog cilja istraživanja.

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Velika većina ispitanika smatra da su obje djelatnosti od izrazite važnosti za grad, njih 83 za turizam te njih 81 za sport. Spoj turizma i sporta u gradu Otočcu uz održivo upravljanje prirodnih resursa osigurava lokalnoj zajednici stabilan rast i mogućnost za potpuno uvođenje održivih praksi u rukovođenje destinacije.

U narednoj Tablici 7 navedene su sve djelatnosti koje su ispitanicima bile ponuđene te njihovi stavovi o važnosti istih u obliku baznog indeksa za svaku djelatnost. Vidljivo je kako ispitanici zdravstvo i obrazovanje smatraju najvažnijim djelatnostima za promicanje održivog razvoja u gradu Otočcu te nakon toga turizam i sport. Održivost zdravstvenog sustava kroz razne edukacije i kampanje o tjelesnoj aktivnosti i prevenciji bolesti usmjerene prema domicilnom stanovništvu ključni su segmenti socijalnog aspekta održivog razvitka. Pored toga, obrazovanje kadrova za promicanje koncepta održivog razvoja u gradu Otočcu osigurava kvalitetu života cijele zajednice kao i kvalitetu okoliša i ekonomske stabilnosti.

Tablica 7 Djelatnosti u gradu Otočcu

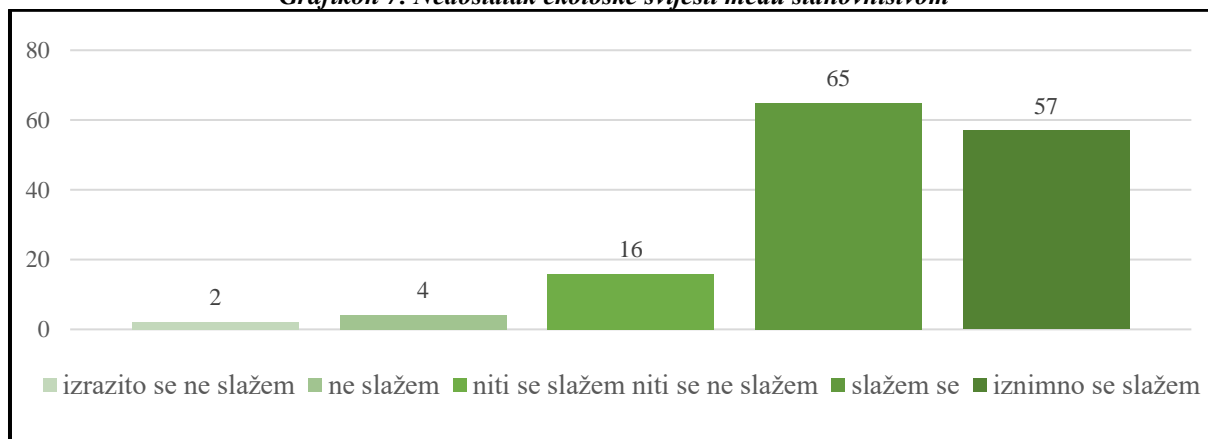
Djelatnosti	izrazito nevažno	nevažno	niti važno niti nevažno	važno	izrazito važno	Ukupno
Poljoprivreda	4,16	0,69	6,94	43,75	44,44	100%
Industrija	2,08	2,78	13,89	40,28	40,97	100%
Energetika	2,08	4,17	20,14	42,36	31,25	100%
Turizam	2,78	0	7,64	31,94	57,64	100%
Promet	2,78	2,78	13,89	46,53	34,03	100%
Trgovina	2,78	3,47	22,22	42,36	29,17	100%
Obrazovanje	3,47	0	8,33	26,39	61,81	100%
Sport	2,78	0,69	9,72	30,56	56,25	100%
Zdravstvo	3,47	1,39	6,94	23,61	64,58	100%
Kultura	2,08	0,69	17,36	36,81	43,06	100%

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Sljedeći rezultati se odnose na izazove implementacije održivog razvoja u gradu Otočcu te su ih ispitanici rangirali po principu "izrazito se ne slažem", "ne slažem", "niti se slažem, niti se ne slažem", "slažem se" i "iznimno se slažem".

Jedan od izazova koji se često javlja među populacijom je nedostatak ekološke svijesti što označava manjak razumijevanja i prepoznavanja važnosti očuvanja okoliša. Posljedice koje se javljaju ponajviše se odnose na narušavanje i prekomjerno trošenje resursa te su mišljenja ispitanika prikazana u Grafikonu 7.

Grafikon 7. Nedostatak ekološke svijesti među stanovništvom

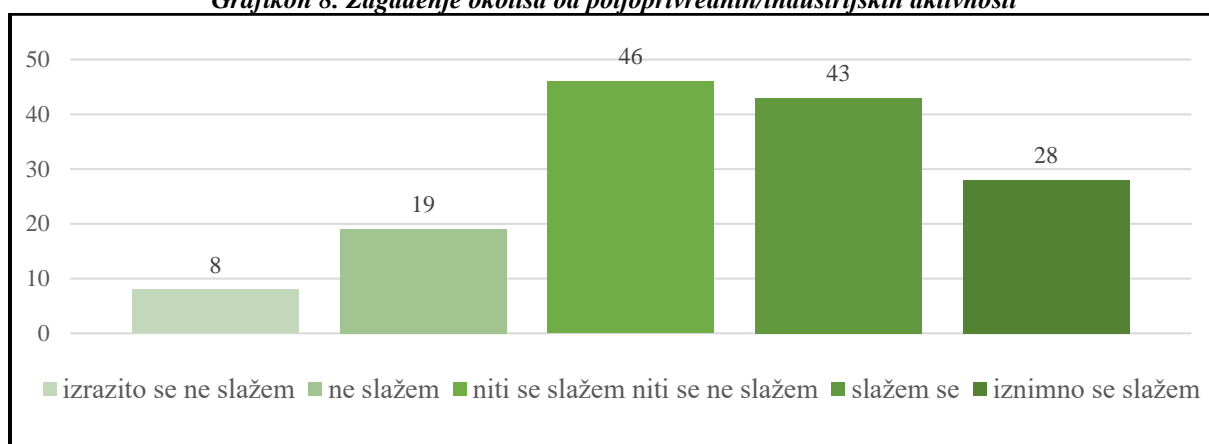

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Jedan od načina kako riješiti takav problem su različite aktivnosti i inicijative za sve dobne skupine s ciljem buđenja svijesti o tome. Kao što je vidljivo iz Grafikona 7, ispitanici su potvrdno reagirali na tu činjenicu te je potrebno uvođenje navedenih inicijativa.

Nadalje, izazov vezan za zagađenje okoliša od poljoprivrednih i industrijskih aktivnosti kod ispitanika nije pobudilo čvrsto mišljenje postojanja istog u gradu Otočcu kako je vidljivo u Grafikonu 8.

Grafikon 8. Zagađenje okoliša od poljoprivrednih/industrijskih aktivnosti

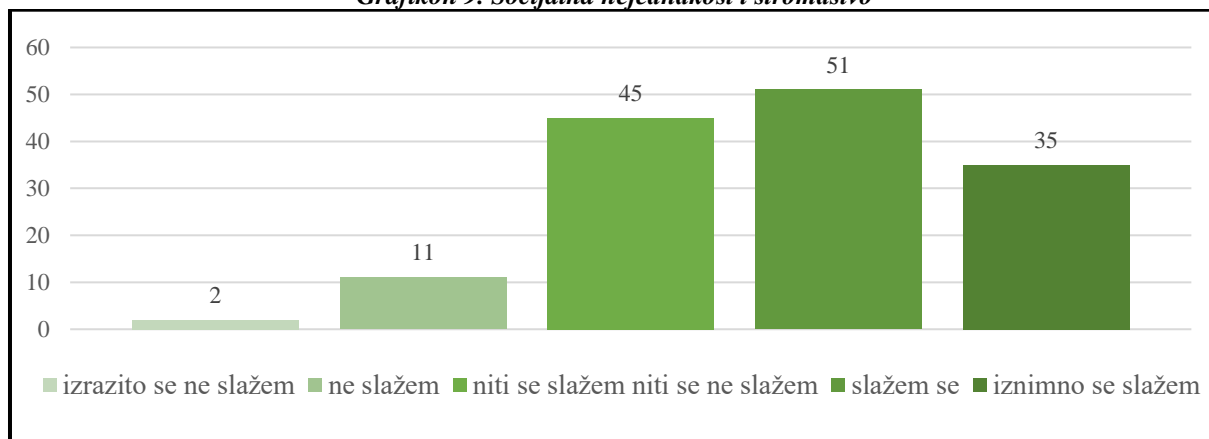

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Činjenica je da u Otočcu nisu zastupljene industrije koje zagađuju okoliš vlastitim radom stoga su odgovori relevantni trenutnom stanju. S druge strane, poljoprivredne aktivnosti su zastupljenije, no nisu u tolikoj mjeri da kvare kvalitetu življenja domicilnog stanovništva.

Sljedeći izazov koji je po mišljenju ispitanika zastupljeniji od prethodnog je socijalna nejednakost i siromaštvo (Grafikon 9). Nejednaka raspodjela resursa, kao i niska razina blagostanja u obiteljima predstavlja izrazitu prepreku unapređenja održivog razvoja.

Grafikon 9. Socijalna nejednakost i siromaštvo

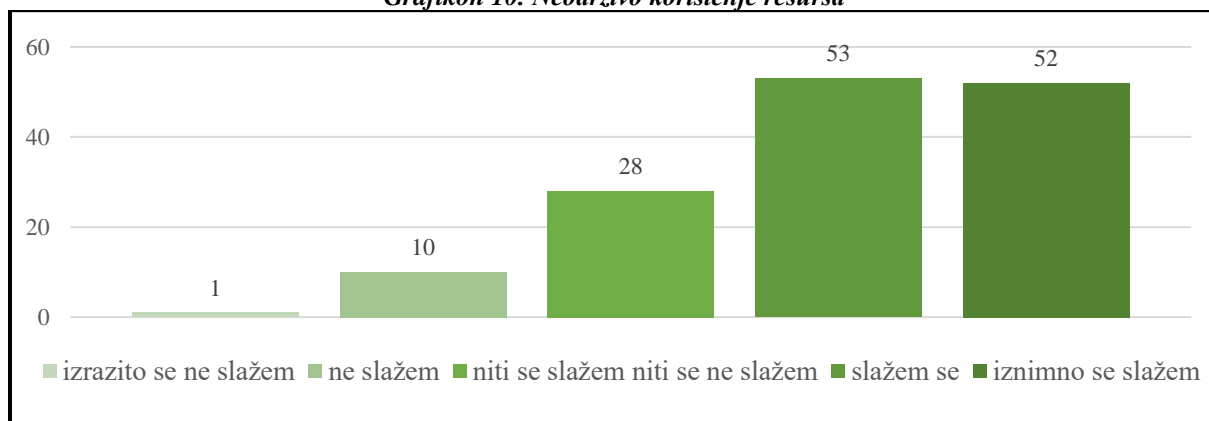

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Način kako riješiti takvu vrstu izazova je uvođenje obrazovnih i socijalnih mjera što je već u velikom mjeri zastupljeno u gradu Otočcu. Lokalne vlasti poduzimaju određene mjere kako bi pomogli onima kojima je pomoć najpotrebnija.

Ozbiljan izazov koji u velikoj mjeri narušava implementaciju održivih praksi je neodrživo korištenje resursa (Grafikon 10). Prekomjerna eksploatacija prirodnih bogatstava dugoročno oštećuje ekosustav i samu kvalitetu življenja. Jedan od vrijednijih resursa koji grad posjeduje je šuma koja je podlegnuta deforestaciji. Većina stanovnika na području grada Otočca za ogrjev koristi drvo stoga je ovo jedan od izazova koji će se vrlo teško riješiti.

Grafikon 10. Neodrživo korištenje resursa

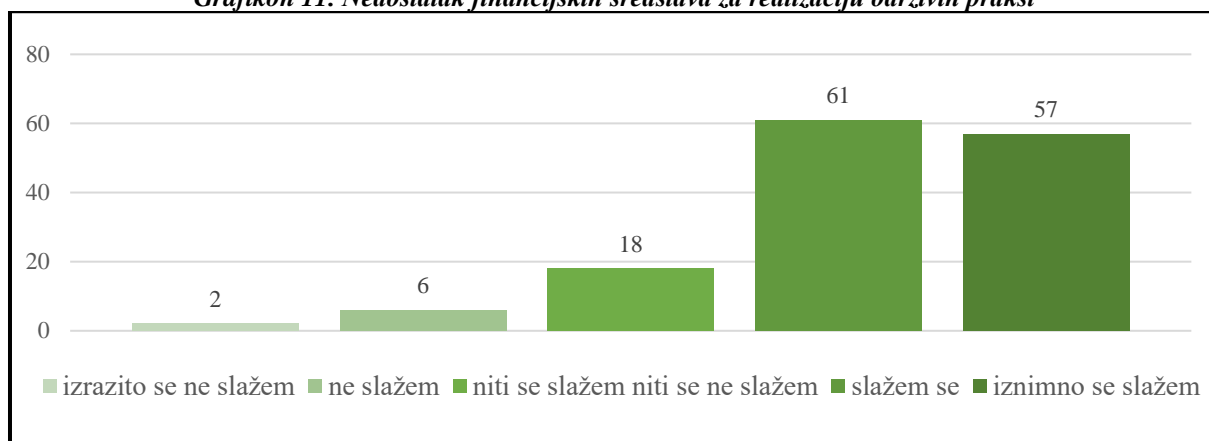

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Način na koji riješiti prekomjerno trošenje resursa je razvitak strategije održivog gospodarenja resursa te suradnja svih dionika na području grada kako bi postigli željeni rezultat.

Sljedeći izazov s kojim se suočavaju lokalne vlasti grada Otočca je nedostatak financijskih sredstava za realizaciju održivih praksi (Grafikon 11). Izgradnja ekološki prihvatljive infrastrukture zahtjeva značajna ulaganja koja vlast u nekim trenucima nije u mogućnosti osigurati.

Grafikon 11. Nedostatak financijskih sredstava za realizaciju održivih praksi

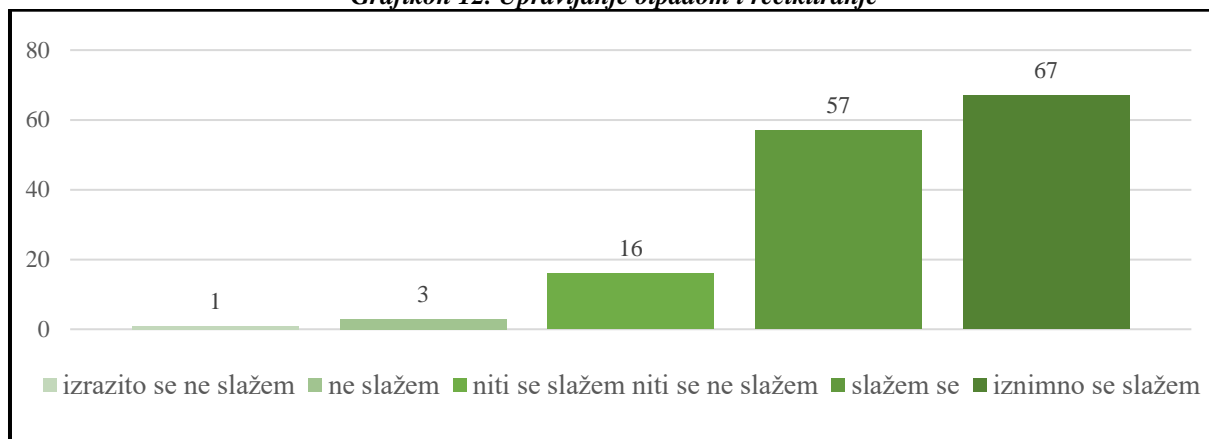

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Iz priloženog Grafikona 11 je vidljivo kakva su mišljenja ispitanici, no ovaj je izazov u usporedbi s drugima jednostavnije za riješiti. Samim unapređenjem održivog razvitka u svijetu i Europi, lokalne vlasti putem EU fondova i javnih natječaja za energetske učinkovitost dolaze do financijskih sredstava te mogu osigurati ekološki prihvatljivu infrastrukturu.

Upravljanje otpadom i recikliranje, po mišljenju ispitanika je najzastupljeniji izazov za grad Otočac glede implementacije održivog razvoja (Grafikon 12). Njih 67 se izrazito slaže s tom tvrdnjom što prikazuje vrlo problematično stanje i narušenu kvalitetu života stanovnika.

Grafikon 12. Upravljanje otpadom i recikliranje

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Lokalne vlasti i odgovarajuća poduzeća poduzimaju sve potrebne mjere za unapređenje odgovornog upravljanja otpadom, no većina domicilnog stanovništva još ne primjenjuje takvu praksu. Jedan od rješenja koji je odgovor na ovaj izazov je Reciklažno dvorište Otočac čime bi se trenutno stanje izrazito popravilo.

4.3.2 Koncept sportskog turizma i njegovi utjecaji

Jedan od esencijalnih ciljeva anketnog upitnika bio je razumijevanje lokalne zajednice o samom značenju sportskog turizma. Ispitanicima su bili ponuđeni odgovori u obliku potvrdnog odabira te mogućnost dodavanja svoje percepcije o tome kako bi definirali sportski turizam (Grafikon 13).

Grafikon 13. Definiranje koncepta sportskog turizma

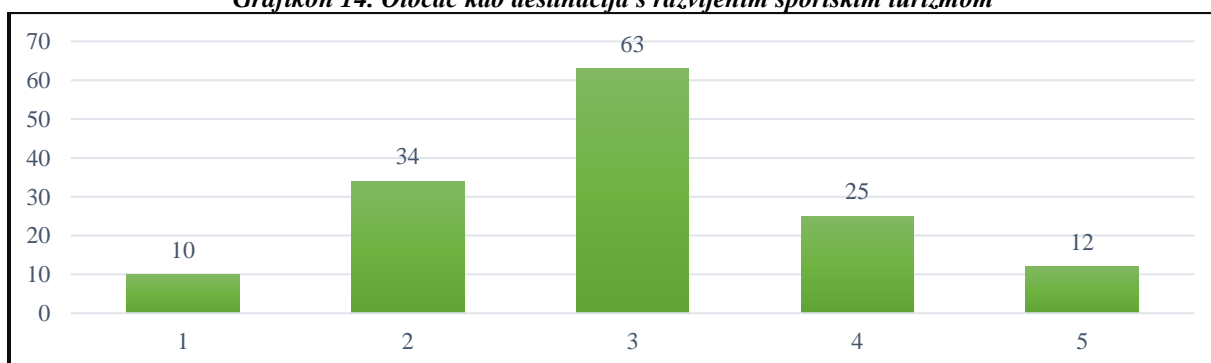

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Njih 85 je sportski turizam definiralo kao putovanje radi sudjelovanja u sportskim aktivnostima što najbliže opisuje sam pojam. Njih 20 je isti termin definiralo kao neplanirano sudjelovanje u sportskoj aktivnosti na putovanju te je jedna osoba samostalno sportski turizam opisala kao organiziranje kulturno-sportskih manifestacija. Kao što je već rečeno, sportski turizam je termin koji se može objasniti na više načina te je ovdje vidljivo kako je percepcija ispitanika o sportskom turizmu podijeljena.

Nadalje, analizom pitanja koliko ispitanici smatraju grad Otočac kao destinaciju s razvijenim sportskim turizmom, vidljivo je koliki postotak ispitanika nije zadovoljno s trenutnim stanjem. U ovom slučaju broj "1" označava "ne smatram", dok broj "5" označava "smatram" (Grafikon 14).

Grafikon 14. Otočac kao destinacija s razvijenim sportskim turizmom

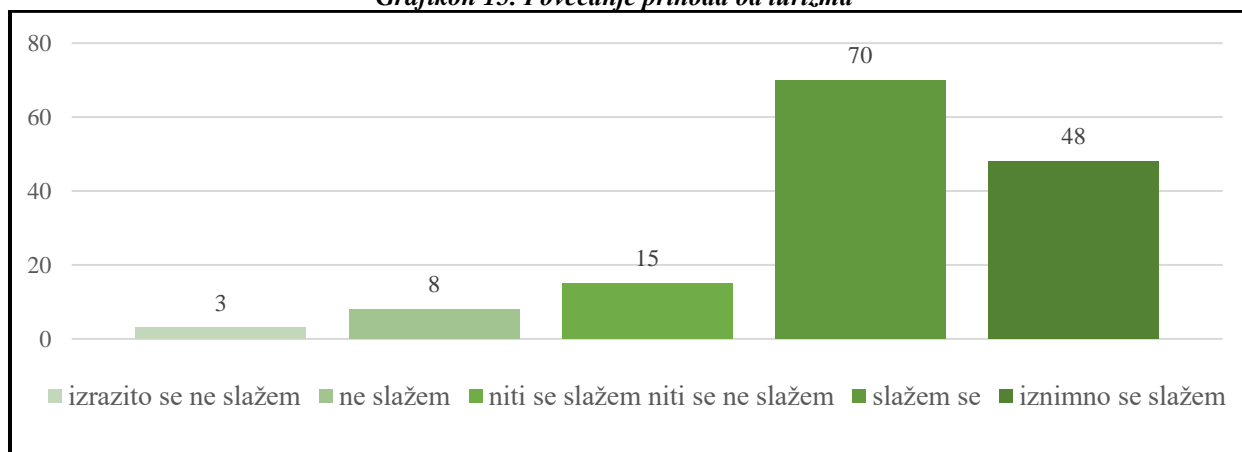
Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Čak njih 63 imaju podijeljena mišljenja o razvijenom sportskom turizmu u gradu Otočcu što predstavlja mjesta za napredak u narednim godinama. Razlog tome može biti pretpostavka nedovoljnog znanja o aktivnostima koje se provode u samom gradu za razvoj takve vrste turizma. Kako bi se poboljšala razvijenost sportskog turizma u gradu Otočcu potrebna je suradnja različitih dionika lokalne zajednice i sama promocija destinacije.

Kada je riječ o različitim utjecajima koje sportski turizam doprinosi gradu Otočcu, ispitanici su većinom imali pozitivna mišljenja. Svoju percepciju rangirali su po principu "izrazito se ne slažem", "ne slažem", "niti se slažem, niti se ne slažem", "slažem se" i "iznimno se slažem".

Sportski turizam iz različitih uglova može uvelike doprinijeti ekspanziji gospodarskog rasta destinacije. Povećanje prihoda od turizma u ovom slučaju djeluje iz korištenja smještajnih objekata od strane turista koji dolaze u destinaciju radi aktivnog odmora, usmjeravanja financijskih sredstava u periodu slobodnog vremena u ugostiteljskim objektima te doprinos profita u poduzećima koji nude željene aktivnosti.

Grafikon 15. Povećanje prihoda od turizma

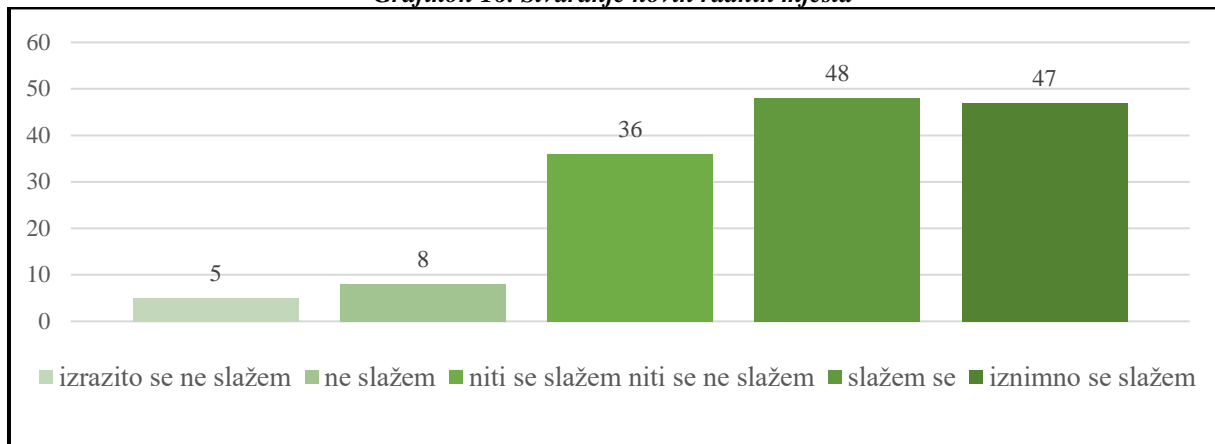

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Ispitanici su svojim mišljenjem u prethodnom Grafikonu 15 pokazali koliko se slažu s navedenom tvrdnjom te zaključno tomu, povećanje prihoda je utjecaj koji je vrlo pogodan za destinaciju i sve dionike koji sudjeluju u ponudi grada Otočca.

Povećanjem sportskog turizma i turističkih usluga, posljedično se stvaraju nova radna mjesta za odgovarajuće kadrove. Aktivni odmor u destinaciji uključuje prethodno navedene segmente te za svaki od tih segmenata zbog povećanja potražnje, potreban je određeni broj radnika koji će svakom turistu omogućiti visoku kvalitetu usluge.

Grafikon 16. Stvaranje novih radnih mjesta

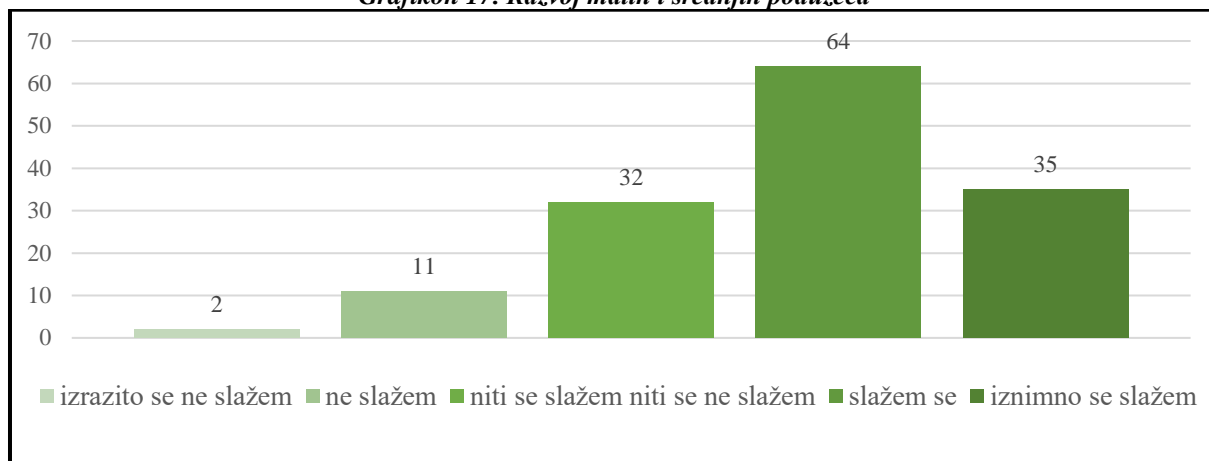

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Ispitanici su ovaj utjecaj većim dijelom pozitivno ocijenili te ostavili mjesta za napredak (Grafikon 16). Grad Otočac ima neiskorištenog potencijala i resursa što će posljedično stvoriti nova radna mjesta i omogućiti domicilnom stanovništvu kvalitetno življenje.

Povećanjem potražnje za aktivnim odmorom u destinaciji, potrebno je razviti ponudu koja ponajprije potječe od samog stanovništva. Stvaraju se prilike za otvaranje novog ili poboljšanje kvalitete postojećeg poduzeća koji nude usluge aktivnog odmora te zadovoljavaju potrebe turista. Pored toga, kod organiziranja sportskih manifestacija, mala i srednja poduzeća imaju priliku sudjelovati u njima te doprinijeti svom poslovanju kao i samoj manifestaciji. Sudeći po odgovorima, ispitanici ovaj utjecaj smatraju vrlo pogodnim za samu destinaciju i određena poduzeća koji doprinose kvaliteti ponude u takvoj vrsti turizma (Grafikon 17).

Grafikon 17. Razvoj malih i srednjih poduzeća

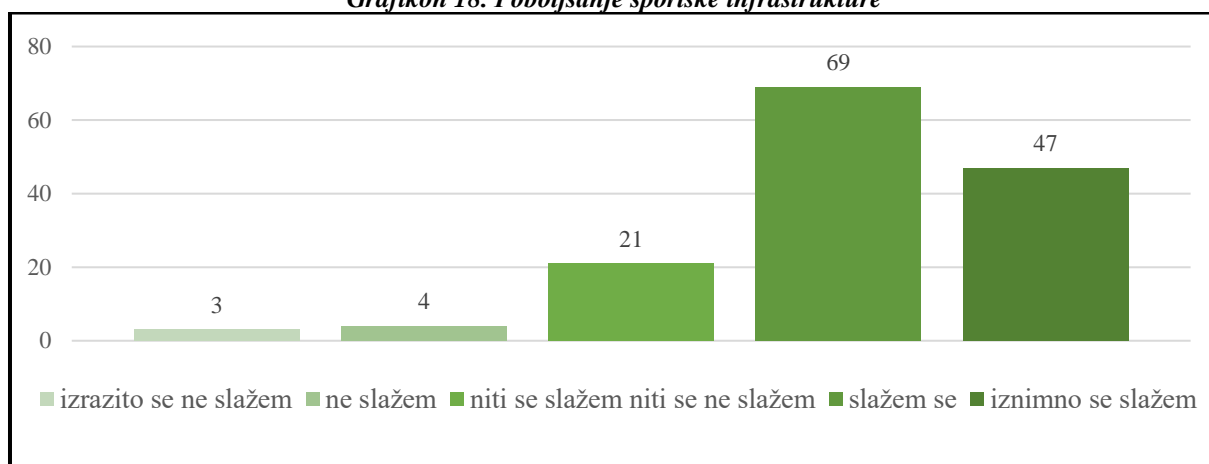

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Sudeći po odgovorima, ispitanici ovaj utjecaj smatraju vrlo pogodnim za samu destinaciju i određena poduzeća koji doprinose kvaliteti ponude u takvoj vrsti turizma.

Porastom dolaska turista s ciljem rekreacije i sudjelovanja u sportskim aktivnostima, destinacija je primorana osigurati kvalitetu sportske infrastrukture. Samim time dolazi do prilika za povećanje potražnje upravo zbog preferencija turista koji preferiraju aktivni odmor.

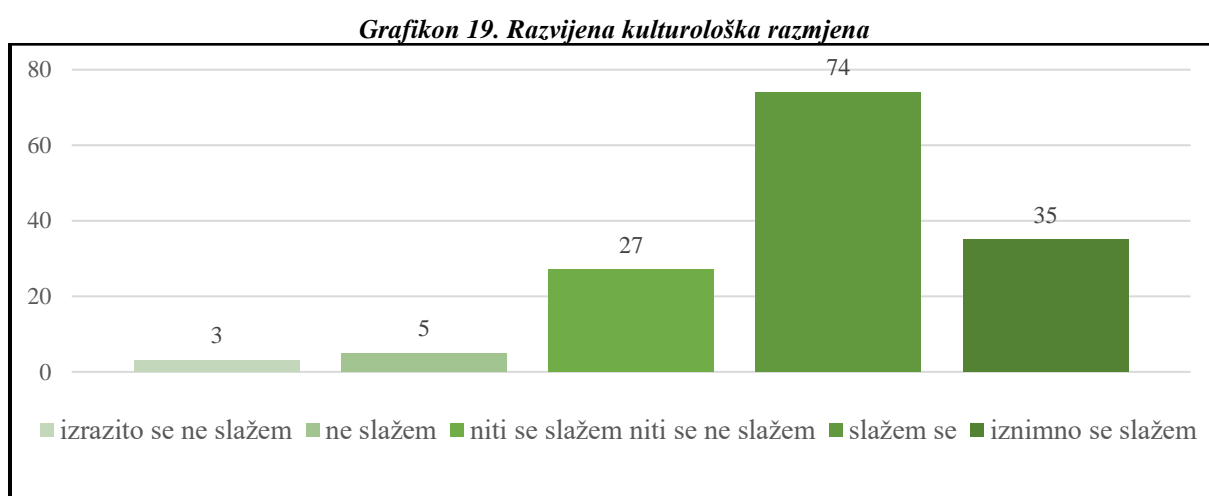
Grafikon 18. Poboljšanje sportske infrastrukture

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Iz Grafikona 18 je vidljivo koliko su ispitanici pozitivno reagirali na navedeni utjecaj. Osiguranje kvalitete i poboljšanja sportske infrastrukture može potaknuti dolazak organizatora velikih događanja u grad te doprinijeti gospodarskom rastu destinacije.

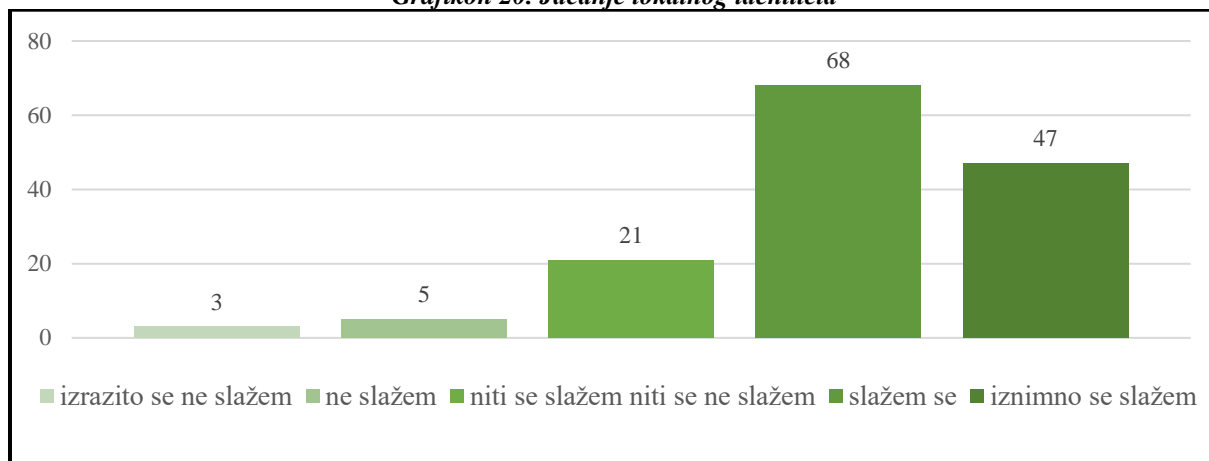
Nadalje, ono što se javlja u skoro svakoj vrsti turizma je upravo kulturološka razmjena. Turisti koji sudjeluju u rekreacijskim aktivnostima te profesionalni sportaši dolaze iz raznih područja i sobom donose svoje različite kulture. Takva vrsta razmjene obogaćuje lokalnu zajednicu sa znanjem o prigodnom gostoprimstvu pojedinih turista te istovremeno toleranciji njihovih običaja (Grafikon 19).

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Iz priloženog Grafikona 20 mišljenje ispitanika je pozitivno te se dodatno veže za sljedeći utjecaj koji se odnosi na jačanje lokalnog identiteta. Uključivanje u organizaciju i sudjelovanje u sportskim aktivnostima razvija se osjećaj zajedništva lokalnog stanovništva te ih istodobno motivira na veći angažman u očuvanju i promociji lokalnih resursa.

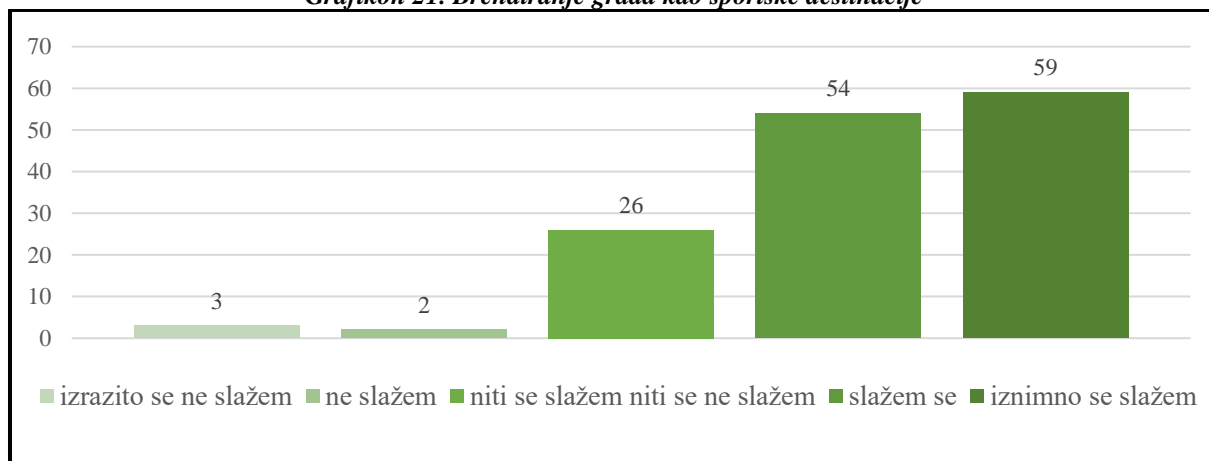
Grafikon 20. Jačanje lokalnog identiteta

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Posljednji utjecaj koji su ispitanici percipirali je brendiranje grada kao sportske destinacije što je naposljetku cilj samog grada u okviru sportskih aktivnosti (Grafikon 21). Kroz promociju i organiziranje manifestacija i događaja sportskog duha, grad Otočac poboljšava kvalitetu svojih usluga te omogućuje turistima ugodan i aktivan boravak u destinaciji.

Grafikon 21. Brendiranje grada kao sportske destinacije

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Navedeni utjecaji koje sportski turizam doprinosi gradu Otočcu su od ključnog značaja za sam razvoj destinacije u tom smjeru. Dosadašnji naponi lokalne vlasti, domicilnog stanovništva i poduzeća koji svojim uslugama omogućuju turistima aktivan odmor idealan su

spoj za daljnje razvijanje navedenih utjecaja te samim time osiguravaju kvalitetan gospodarski rast destinacije.

4.3.3 Aktivnosti za razvoj sportskog turizma

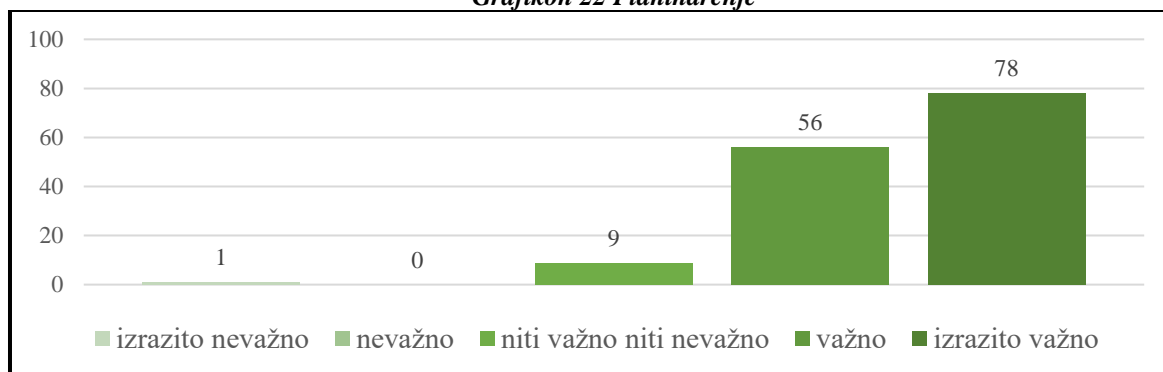
Kada je riječ o aktivnostima na otvorenom koje u izrazitoj mjeri utječu na razvoj sportskog turizma u gradu Otočcu konkretno se radi o idućim aktivnostima:

- Kajakarenje
- Planinarenje
- Ribolov
- Biciklizam
- Hodanje
- Lov
- Adrenalinske aktivnosti

Svaku od aktivnosti ispitanici su rangirali po principu "izrazito nevažno", "nevažno", "niti važno niti nevažno", "važno" i "izrazito važno". U nastavku su aktivnosti poredane s obzirom na rezultate anketnog upitnika, odnosno po razini važnosti koju su ispitanici ocijenili.

Bogatstvo brdskog područja u samom gradu Otočcu i okolici privlači turiste željnih uspona i opuštanja u šumskom podneblju. Planinarsko društvo Gromovača svojim aktivizmom i markiranje staza turistima omogućuju nesmetano planinarenje prilagođeno svim uzrastima i razinama kondicije.

Grafikon 22 Planinarenje

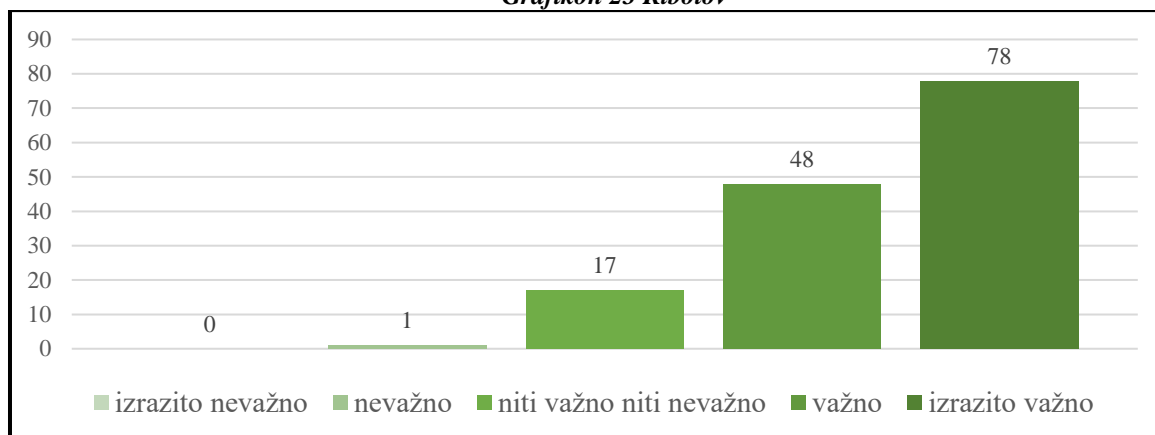

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Po rezultatima anketnog upitnika, velika većina ispitanika smatra planinarenje kao ključnu aktivnost za razvoj sportskog turizma. Prethodno navedeno planinarsko društvo kroz cijelu godinu organizira ture planinarenja gdje se mogu pridružiti svi ljudi dobre volje te istodobno promoviraju tjelesnu aktivnost i blagostanje zajednice.

Iduća aktivnost koja dugi niz godina privlači turiste iz raznih krajeva svijeta je upravo ribolov. Rijeka Gacka koja je prepoznata po bogatoj populaciji pastrve ribolovcima omogućuje uspješno proveden period u destinaciji. Grad Otočac je ove godine održao 25. Međunarodni Gacka kup koji okuplja ribolovce i sve ljubitelje ove aktivnosti te je posljedično doprinio rastu i razvoju sportskog turizma u destinaciji.

Grafikon 23 Ribolov

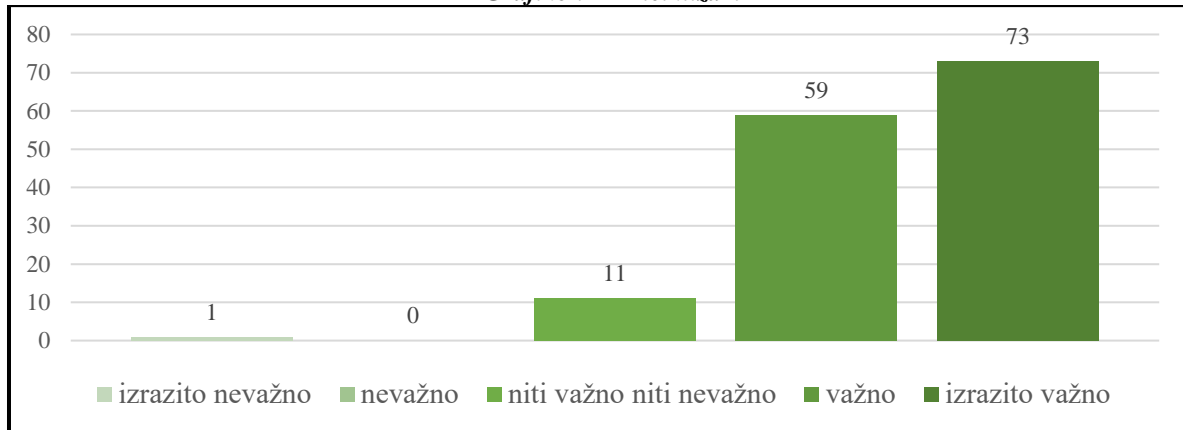
Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Sami rezultati percepcije ispitanika prikazuje koliko je navedena aktivnost zastupljena i uspješna u gradu Otočcu. S obzirom na sezonu dopuštenog ribolova na rijeci Gackoj, turisti ribolovci doprinose stabilnom ekonomskom rastu destinacije i rado ponovno dolaze u grad Otočac.

Nadalje, aktivnost koja je dostupna turistima skoro tijekom cijele godine je biciklizam. Obujam biciklističkih staza prilagođenim svim uzrastima i razinama kondicije privlači turiste koji svoje slobodno vrijeme žele aktivno provoditi. U slučaju da turisti nemaju vlastiti bicikl,

imaju mogućnost najma bicikla kod određenih poduzeća te sudjelovanje u organiziranim turama.

Grafikon 24 Biciklizam

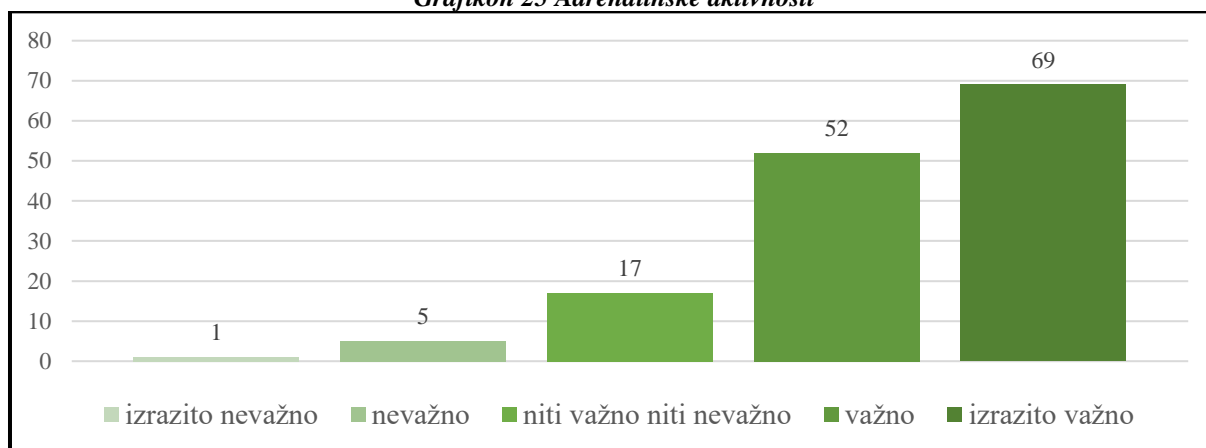

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Kako domicilno stanovništvo uživa u bogatstvima vlastitog krajolika, tako smatraju da je i turistima omogućeno istraživanje prirode na dva kotača. Bicikl je u većini mjesta i država postao glavno prijevozno sredstvo s ciljem smanjivanja emisije stakleničkih plinova stoga se uz razvoj sportskog turizma promovira i održivi razvitak u destinaciji.

S druge strane, aktivnost koja privlači mladu populaciju turista i sve ljubitelje ekstremnih sportova odnose se na adrenalinske aktivnosti. Krajnji cilj i interes turista je doživjeti destinaciju na uzbudljiv i avanturistički način. Mogućnosti provedbe adrenalinskih aktivnosti u gradu Otočcu mogu biti aktivne i pasivne, odnosno kao posjetitelj događaja koji uključuju adrenalinski sport.

Grafikon 25 Adrenalinske aktivnosti

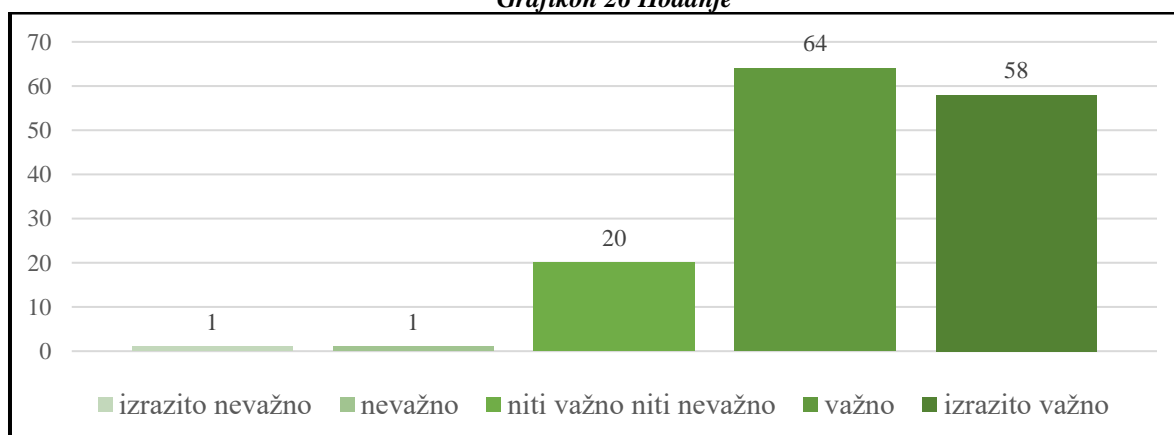

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Sudeći po odgovorima ispitanika, pozitivno su reagirali i ovu aktivnost njih većina ju smatra kao izrazito važnu za razvoj sportskog turizma uzimajući u obzir potencijal resursa koji su dostupni za samu provedbu.

Hodanje za razliku od adrenalinskih aktivnosti je aktivnost koja je jednostavna i svakodnevno zastupljena u destinaciji. Uređene šetnice uz rijeku Gacku i markirane staze u šumskom podneblju privlači stariju populaciju turista, no i ostalih uzrasta ovisno o njihovim interesima. Ova aktivnost turistima omogućuje istražiti grad te njegove znamenitosti i prirodne ljepote.

Grafikon 26 Hodanje

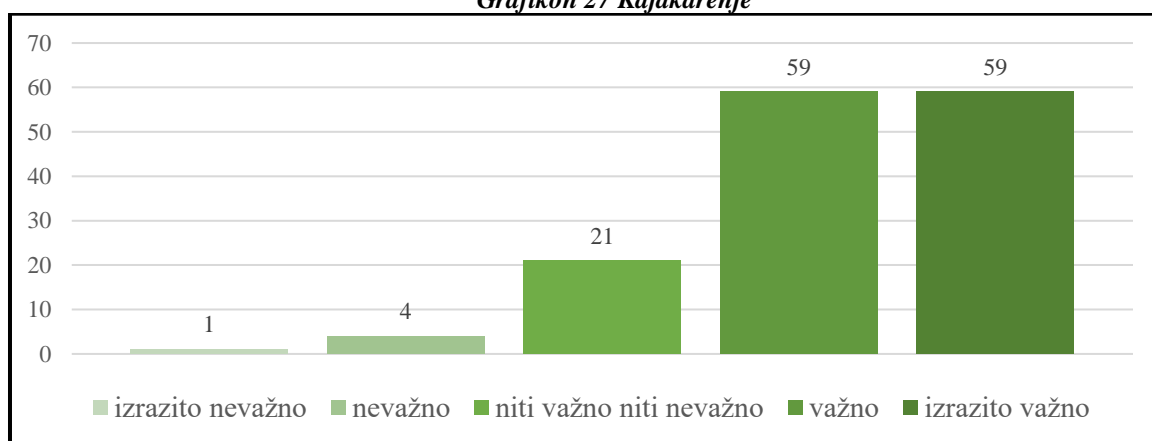

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Prema mišljenju ispitanika, pokazuju pozitivnu percepciju prema aktivnosti hodanja s obzirom na organizirane manifestacije koje se odvijaju u gradu Otočcu.

Aktivnost koja je posljednjih deset godina prisutna i dostupna turistima je kajakarenje po rijeci Gackoj. Navedena aktivnost ponajviše privlači turiste avanturiste i ljubitelje dolinskog krajolika te one koji traže aktivan odmor u prirodi.

Grafikon 27 Kajakarenje

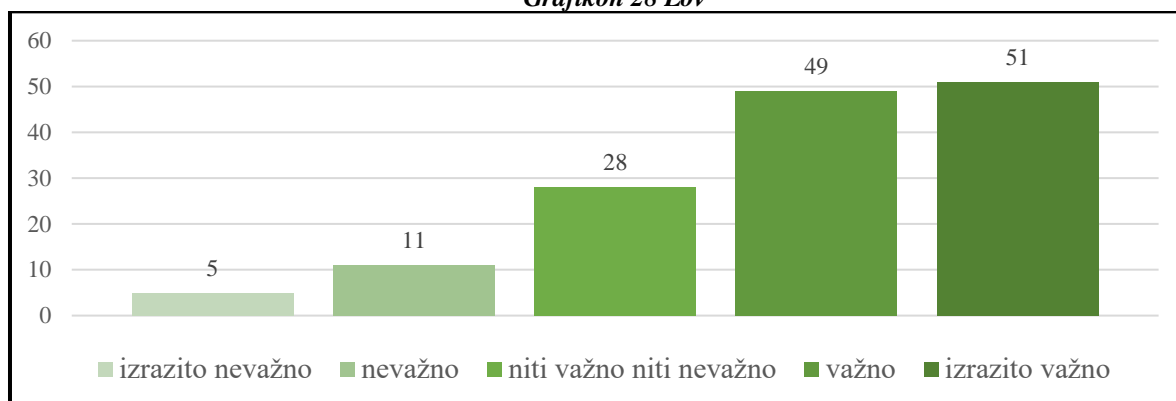

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Iz priloženog Grafa 27 vidljivo je koliko domicilno stanovništvo navedenu aktivnost smatra važnim za razvoj sportskog turizma u gradu Otočcu što se očituje u samim dolascima turista i sudjelovanja u kajakarenju na rijeci Gackoj.

Specifična aktivnost koja privlači određenu skupinu turista je upravo lov. Tradicionalna aktivnost koja se provodi iz drevnih vremena destinaciji donosi određeni prihod zbog bogatstva šumskog podneblja i prisutnosti divljih životinja

Grafikon 28 Lov

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Iz perspektive ispitanika, mišljenja su više podijeljena nego u prethodnim aktivnostima. Lov zahtjeva određenu regulativu i poštivanje zakonskih propisa kako bi se osigurala zaštita divljih životinja i samog ekosustava.

4.3.4 Sadržaji/događaji za razvoj sportskog turizma

Iz godine u godinu, grad Otočac raznim manifestacijama privlači turiste i posjetitelje iz mnogih dijelova Hrvatske i svijeta te tako i manifestacijama sportskog duha. U anketnom upitniku ispitanici su imali priliku procijeniti prema važnosti iduće događaje koji imaju sportski karakter:

- Gacka Run
- Memorijalna Barkanova biciklijada
- Hrvatski festival hodanja
- Team Silber race
- Božićni međunarodni turnir u kuglanju
- Memorijalni nogometni turnir Mario Cvitković - Maka
- Gacka Open - Taekwondo

Navedene događaje ispitanici su rangirali po principu "izrazito nevažno", "nevažno", "niti važno niti nevažno", "važno" i "izrazito važno". U nastavku su događaji poredani s obzirom na rezultate anketnog upitnika, odnosno po razini važnosti koju su ispitanici ocijenili.

Događaj koji se ove godine održava deveti put po redu je Gacka Run, cestovna utrka koja se do ove godine sastojala od utrke na 5 i 10 kilometara uz tok rijeke Gacke te dječije utrke za predškolske i školske uzraste. Novost na 9. Gacka Run-u je polumaraton umjesto utrke od 10 kilometara.

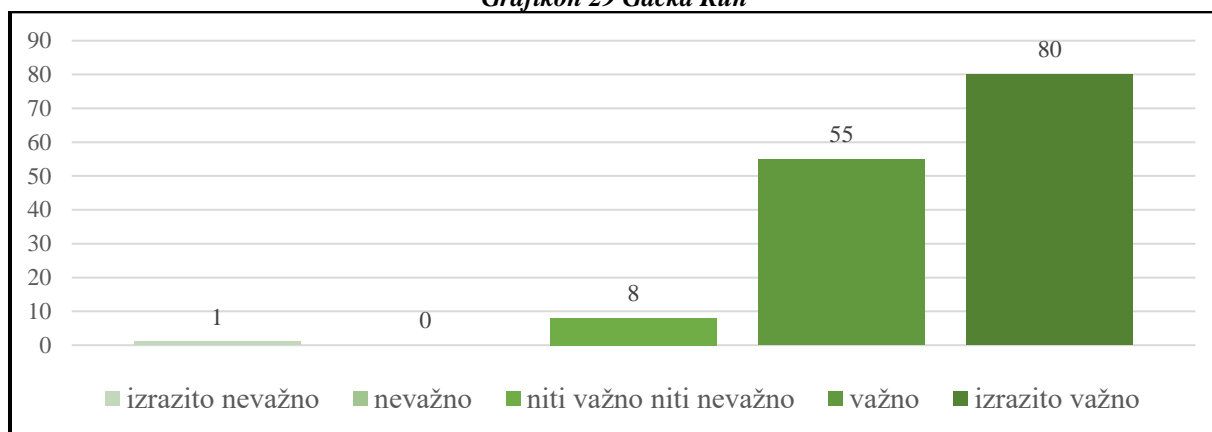

Slika 3 Početak utrke Gacka Run

Izvor: Službena Facebook stranica Gacka run <https://www.facebook.com/gackarun/>

Organizator događaja je Zajednica sportskih udruga Grada Otočca uz partnerstvo Turističke zajednice Grada Otočca i Grad Otočac. Profesionalna organizacija, bogat sadržaj i zadovoljstvo trkača sinonimi su događaja koji u velikoj mjeri promovira i razvija sportski turizam u gradu Otočcu.

Grafikon 29 Gacka Run

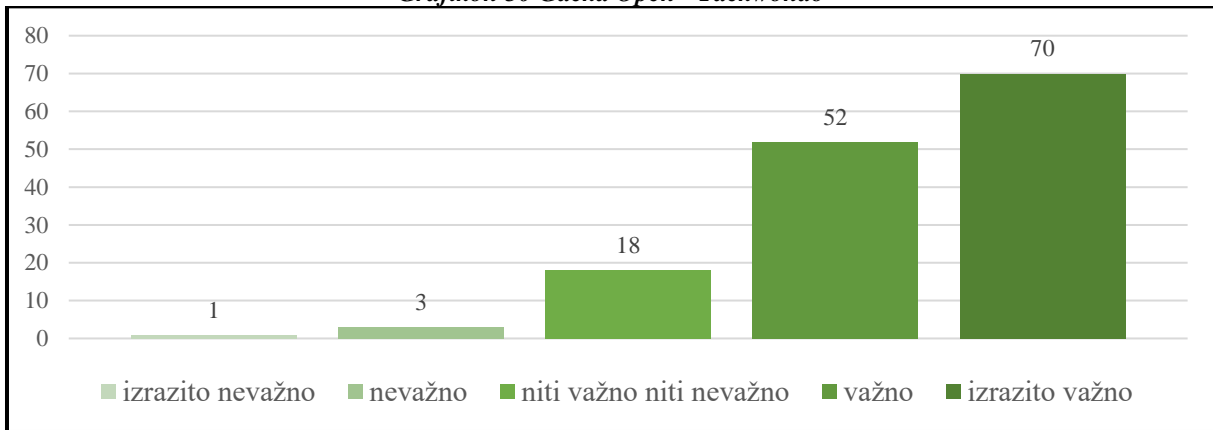
Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Iz Grafa 29 je vidljiva važnost samog događaja koju lokalna zajednica primjećuje i aktivno putem volonterstva sudjeluje u samoj organizaciji. Uspoređujući broj trkača na dosadašnjim utrkama, konkretno u 2022. i 2023. godini; u 2022. je bilo sveukupno 285 trkača. Njih 91 je pristupilo utrci od 5 kilometara, njih 58 utrci od 10 kilometara i ostalih 136 dječjoj utrci. U 2023. godini je bilo 307 trkača, od kojih su njih 87 pristupili utrci od 5 kilometara, njih 56 utrci od 10 kilometara i ostalih 164 dječjoj utrci. Ove godine na polumaraton je pristupilo 59 trkača, na utrku od 5 kilometara njih 89 te 161 djece na dječju utrku.

Sudeći po samom broju trkača i njihovog dolaska i boravka u gradu Otočcu dolazi se do zaključka koliko događaj Gacka Run ima pozitivne učinke na samu destinaciju i sportski turizam. Od povećanja prihoda grada do brendiranja grada kao sportske destinacije, Gacka Run u svakom smislu ispunjava uvjete za daljnji uspješan razvoj sportskog turizma.

Događaj kojeg su ispitanici također imali priliku rangirati prema važnosti je tradicionalno taekwondo natjecanje Gacka Open. Nakon Gacka Run-a, ovo je događaj za kojeg ispitanici smatraju da je drugi po redu od najvažnijih događaja za ekspanziju razvoja sportskog turizma kako je vidljivo u narednom Grafu 30.

Grafikon 30 Gacka Open - Taekwondo

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Pokrovitelj Gacka Open-a 2023. godine bio je Grad Otočac, dok su suorganizatori turnira bili Zajednica sportskih udruga Grada Otočca, Taekwondo klub "Gacka" i Zajednica sportova Ličko-senjske županije. Te godine na turniru je sudjelovalo 280 natjecatelja iz 47 klubova, dok je godinu ranije sudjelovalo 257 natjecatelja iz 43 kluba. Same brojke upućuju na iznimno veliku prisutnost posjetitelja koji dolaze u destinaciju radi sudjelovanja u sportskim aktivnostima.

Slika 4 Gacka Open 2023

Izvor: online novinski članak o rezultatima Gacka Open

Manifestacija koja je 2022. godine primljena u International March League (IML) ponosni je dio grada Otočca uz grad Gospić. Hrvatski festival hodanja koji se ove godine održava šesti put po redu u prvom vikendu rujna privlači posjetitelje iz mnogih dijelova svijeta.

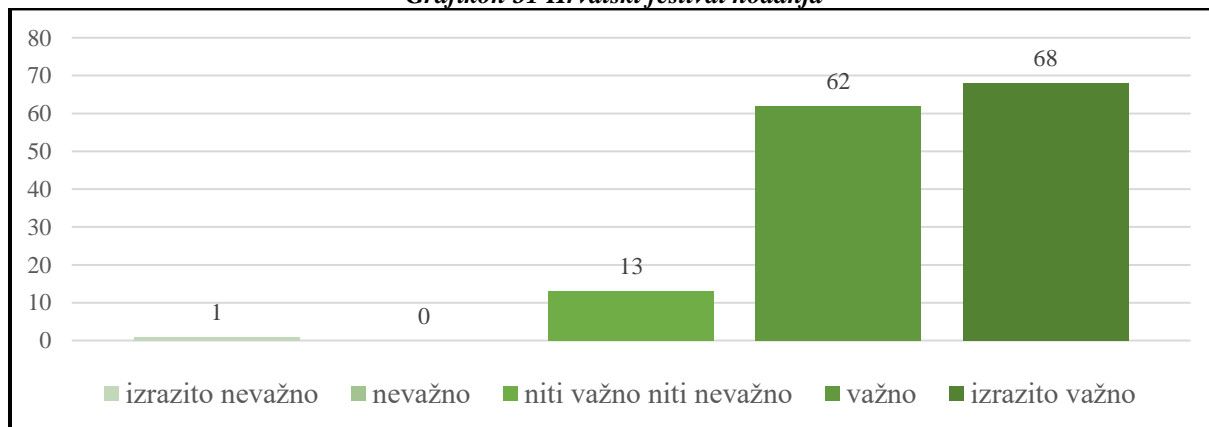

Slika 5 Sudionici Hrvatskog festivala hodanja u Otočcu

Izvor: Službena Internet stranica Hrvatskog festivala hodanja <https://www.croatiawalk.com/>

Za organizaciju događaja zaslužni su Hrvatski savez hodanja, Turistička Zajednica Ličko-senjske županije i Lika travel d.o.o.. U samoj manifestaciji dostupne su rute od 10, 20 i 30 kilometara u Otočcu i Gospiću te je moguće prijaviti se na hodanje u oba grada s obzirom da se manifestacija održava dva dana.

Grafikon 31 Hrvatski festival hodanja

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Iz prethodnog Grafa 31 je vidljivo koliko domicilno stanovništvo smatra važnim događaj koji je prepoznat široj publici. Same brojke sveukupno prijavljenih hodača u 2022.

godini koji iznosi 693 i onih u 2023. koji glasi 1082, prikazuje koliko je manifestacija u godinu dana privukla potencijalne turiste koji će poželjeti ponovno se vratiti u destinaciju.

Događaj koji aktivno djeluje već 17 godina u gradu Otočcu je Memorijalna Barkanova biciklijada. Događaj je dobio ime po gospodinu Željku Barkoviću-Barkanu koji je svoj život proveo crtajući uz rijeku Gacku te je gajio ljubav prema biciklizmu.

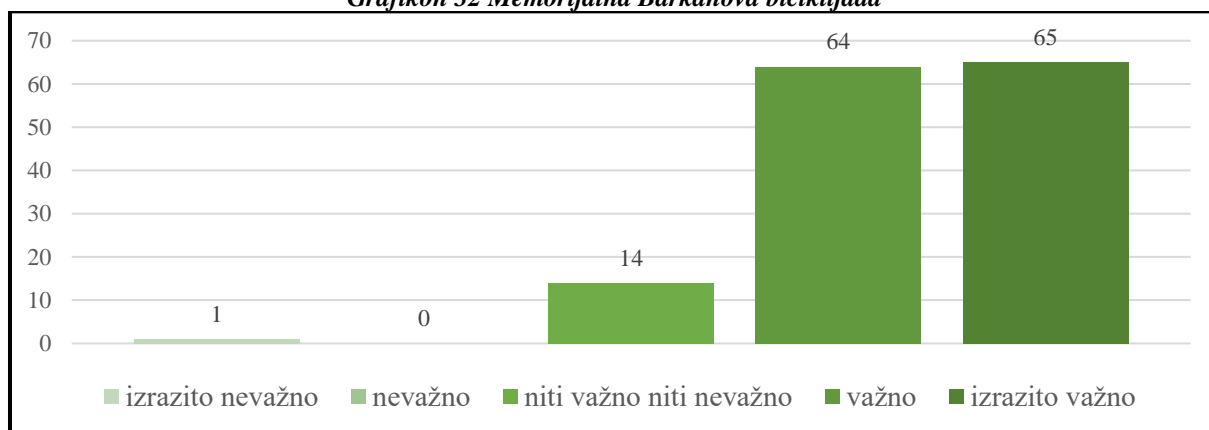

Slika 6 Natjecatelji Barkanove biciklijade

Izvor: Službena Internet stranica Turističke zajednice grada Otočca <https://discover-otocac.com/hr/>

Organizator događaja je Biciklistički klub "Barkan" čiji članovi aktivno sudjeluju u biciklijadama diljem Hrvatske. Događaj u gradu Otočcu sastoji se od dvije utrke od koje je jedna za uzraste do 12 godina, dok je druga za stariji uzrast te ukupno iznosi 34 kilometara. Biciklijadi je 2021. godine pristupilo 94 biciklista, godinu nakon 87 odraslih te 94 biciklista mlađeg uzrasta i 2023. godine u jutarnjoj dječjoj utrci 88 djece, a zbog vremenskih nepogoda utrci od 34 kilometara pristupilo je 36 hrabrih biciklista.

Grafikon 32 Memorijalna Barkanova biciklijada

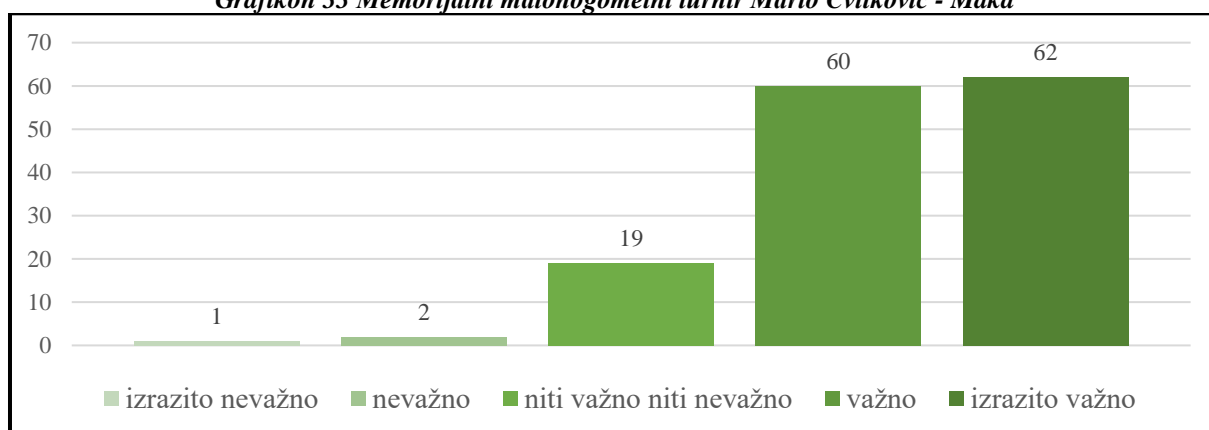

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Prema rezultatima ispitanika, ovaj događaj smatraju važnim za daljnji razvoj sportskog turizma upravo iz razloga što privlači ljubitelje biciklizma u samu destinaciju te kao prethodni događaj doprinosi pozitivnim ishodima za grad Otočac.

Memorijalni malonogometni turnir Mario Cvitković - Maka prošle godine brojao je 16. turnir po redu. Održava se u predblagdansko vrijeme u sportskoj dvorani Srednje škole Otočac te okuplja brojnu mladež i odrasle koji svojom igrom i vjernim praćenjem utakmica odaju počast preminulom mladiću.

Grafikon 33 Memorijalni malonogometni turnir Mario Cvitković - Maka

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Iz priloženog Grafa 33 je vidljivo koliko ispitanici ovaj događaj smatraju važnim za daljnjim razvojem sportskog turizma. Na 15. turniru pojavile su se 18 seniorskih ekipa i 7 ekipa mladeži što prikazuje veliku zainteresiranost odlaska i sudjelovanja na ovakvom događaju.

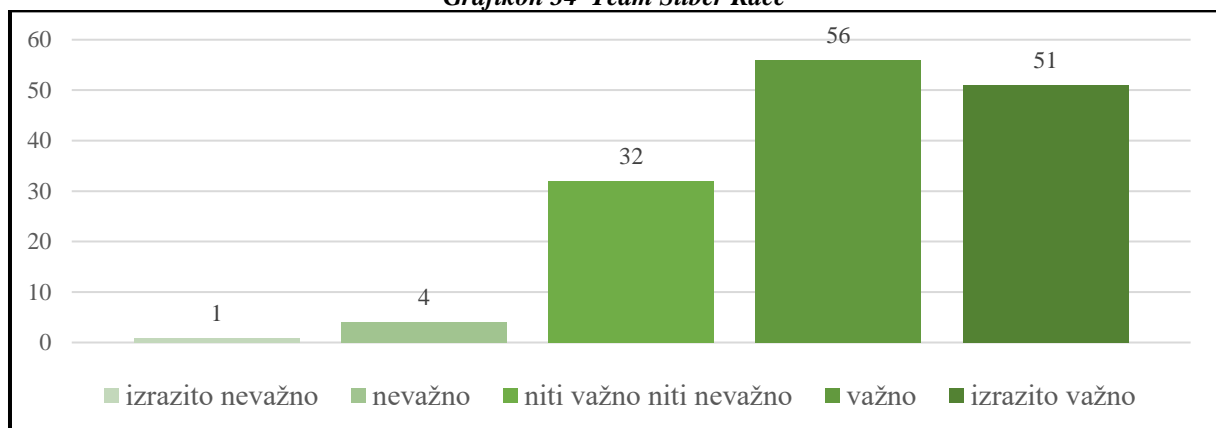

Slika 7 Sudionici Makinog turnira

Izvor: online novinski članak o rezultatima Makinog turnira

Idući događaj kojeg ispitanici također smatraju ključnom za daljnji razvoj sportskog turizma je utrka Team Silber Race koja se ove godine održala deseti put za redom. Utrka je nastala u spomen motorista Silvia Kotvice koji je bio član Hrvatskog Moto Kluba Otočac te su oni istodobno organizatori ovog događaja. Utrka svake godine privlači velik broj vozača iz Hrvatske i drugih zemalja kao i ljubitelje ekstremne aktivnosti i adrenalina.

Grafikon 34 Team Silber Race

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Trkači se natječu u disciplini "extreme enduro", a dostupne su im klase Gold, Silver, Bronze, Veteran 40+ i Veteran 50+. Na prošlogodišnjoj utrci sudjelovalo je 126 vozača, dok je na ovogodišnjoj utrci sudjelovalo 156 vozača.

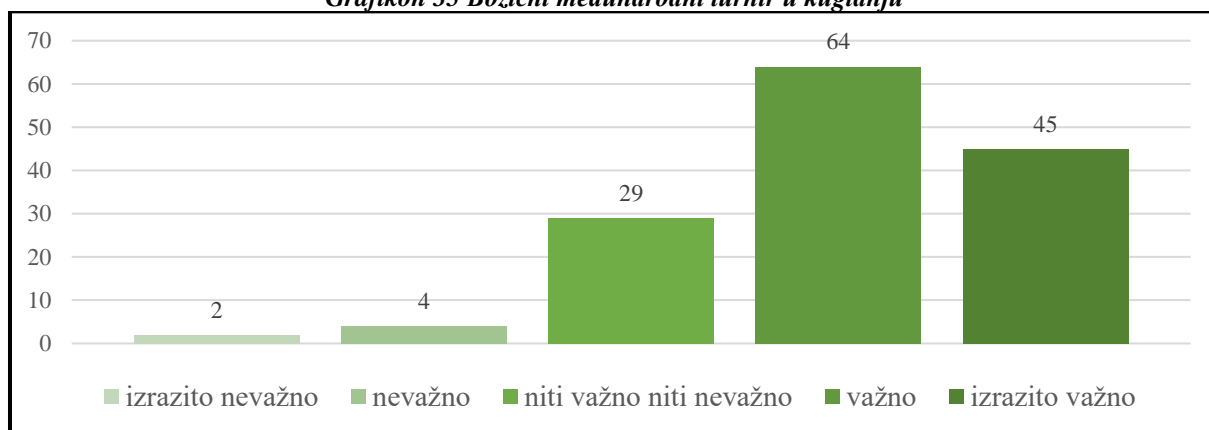
Slika 8 Sudionik na TSRX

Izvor: Službena Internet stranica Hrvatskog Moto Kluba Otočac <https://hmko.hr/>

Događaj traje dva dana te trkači iz drugih mjesta i zemalja svojim dolaskom doprinose povećanju prihoda same destinacije. Uz trkače su brojni gledatelji i pratnja koje oduševljava sama organizacija i profesionalnost stoga se ovaj događaj smatra vrlo bitnim za daljnji rast sportskog turizma u gradu Otočcu.

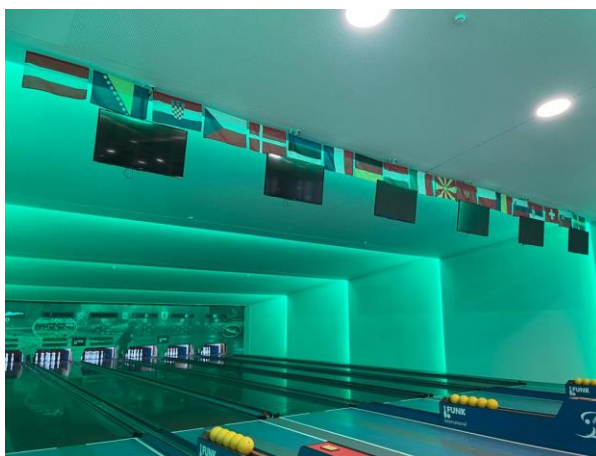
Događaj koji se odvija u jednoj od najatraktivnijih kuglana u Hrvatskoj je upravo Božićni međunarodni turnir u kuglanju u gradu Otočcu. Ispitanici u anketnom upitniku u velikoj većini smatraju kako je ovo važan događaj koji promovira destinaciju kroz sportski turizam i zajedništvo u predblagdansko vrijeme. Prošlogodišnji 7. Božićni međunarodni turnir u kuglanju krenuo je s kvalifikacijama u listopadu te je završio sa samim finalom dva dana prije Božića.

Grafikon 35 Božićni međunarodni turnir u kuglanju

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Osim ovog događaja, u kuglani je 2021. godine održan Svjetski kup u kuglanju gdje su sudjelovali sudionici iz 14 zemalja u muškom kategoriji te iz 9 zemalja u ženskom kategoriji.

Slika 9 Gradska kuglana Otočac

Izvor: Službena Internet stranica Zajednice sportskih udruga grada Otočca <https://zsugo.hr/index.html>

Shodno tome, kuglana će također biti domaćin istog Kupa 2027. godine što će pridonesti promociji grada kao sportske destinacije te posljedično vlasnicima smještajnih objekata povećati prihod.

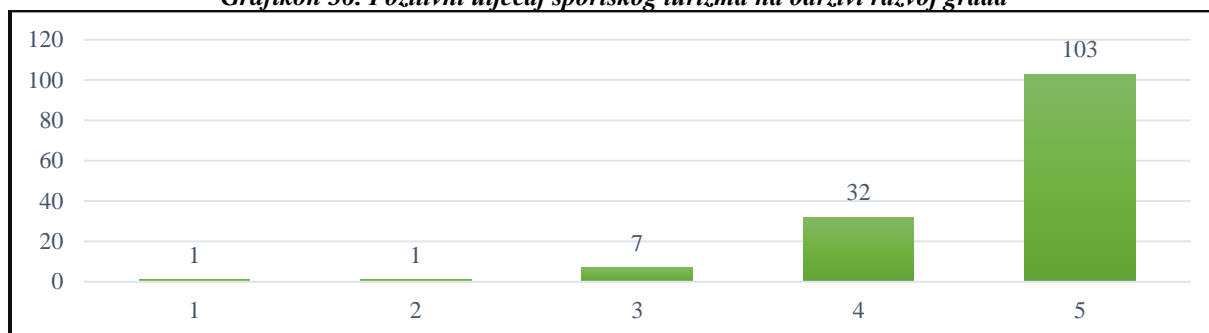
Slijedom rezultata i percepciji domicilnog stanovništva o događajima sportskog duha koje njihov grad provodi, gotovo sve događaje smatraju izrazito važnima za daljnji razvoj sportskog turizma destinacije. S obzirom na sami sadržaj i aktivnost u istoimenim događajima,

potražnja je podijeljena u skupine turista različitih interesa što je poželjno u manjim destinacijama kao što je grad Otočac.

4.3.5 Sinergija sportskog turizma i održivog razvoja

Aspekti održivog razvoja nedvojbeno trebaju djelovati u segmentima sportskog turizma kao što sportski turizam utječe na povećanje svijesti o održivosti. Provođenje pojedinih aktivnosti u destinaciji koje iziskuju iskorištavanje prirodnih resursa posljedično budi svijest lokalnih vlasti o očuvanju istih. Samim time se osigurava bolja kvaliteta življenja domicilnog stanovništva kao i povećana potražnja za održivim destinacijama. Iz priloženog je vidljivo koliko su navedeni pojmovi ovisni jedno o drugom te je za dugoročni rast i stabilnost ključno stalno unapređenje održivih praksi u destinaciji.

Grafikon 36. Pozitivni utjecaj sportskog turizma na održivi razvoj grada

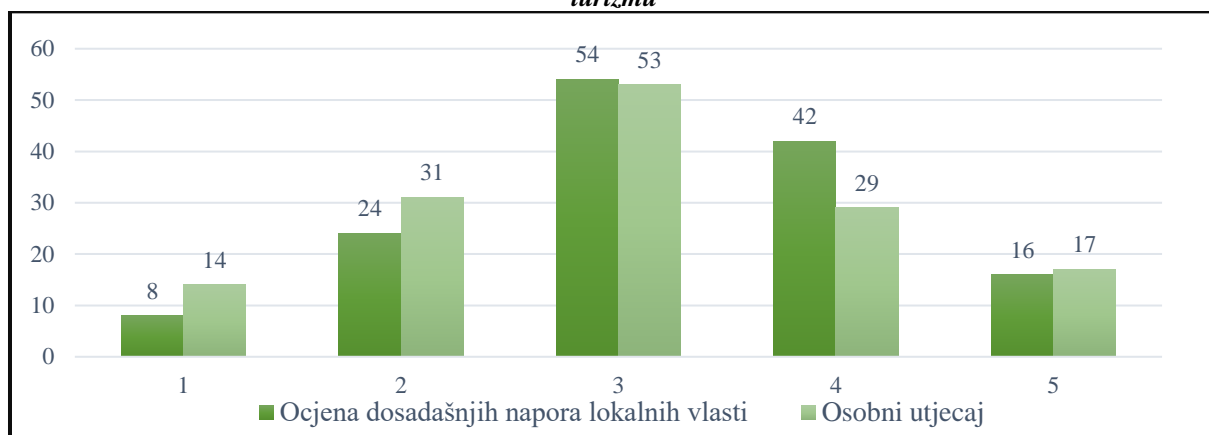

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Analizom pitanja smatraju li ispitanici sportski turizam pozitivnom koncepcijom u skladu s održivim razvojem grada Otočca kao destinacije, vidljivo je kako velika većina ispitanika tu konstataciju smatra istinitom. U ovom slučaju broj "1" označava "ne smatram", dok broj "5" označava "smatram"

Ono što doprinosi sinergiji održivog razvoja i sportskog turizma je ponajprije provođenje održivih praksi u samoj destinaciji od strane domicilnog stanovništva i lokalne vlasti dok sam turist još ne stigne u destinaciji. U narednom grafikonu prikazani su rezultati dvaju pitanja koja se odnose na ocjenu provođenja održivih praksi već navedenih dionika gdje broj "1" označava "vrlo loše", a broj "5" "vrlo dobro".

Grafikon 37. Ocjena lokalne vlasti i domicilnog stanovništva u promicanju održivih praksi u sportskom turizmu

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Vidljivo je iz Grafa 37 kako većina ispitanika ocjenu oba dionika smatra prosječnom. Razlog tomu prethodi mogući nedostatak informacija o aktivnom doprinosu takvoj vrsti turizma te aspektima održivog razvoja i načinu provođenja u djelo. Načini kako poboljšati doprinos lokalnog stanovništva, doprinos lokalne vlasti te općenito unaprijediti sportski turizam s naglaskom na održivi razvoj nalaze se na sljedećem grafikonu. Ispitanici su u pitanju s potvrdnim odabirom percipirali inicijative koje bi podržali prilikom daljnje integracije održivih praksi u sportskom turizmu te su isto tako mogli nadodati vlastita razmišljanja.

Inicijativu koju bi ispitanici najviše podržali je promicanje aktivnog transporta što se odnosi na smanjenje korištenja automobila kao prijevoznog sredstva. Shodno tome, rezultat je vidljiv smanjenjem zagađenja okoliša, buke i emisije stakleničkih plinova. Povećano korištenje alternativnih rješenja poput biciklizma i hodanja, rezultirati će intenzivnije održavanje staza za navedene aktivnosti koje će naposljetku koristiti i turisti u aktivnom odmoru.

Grafikon 38. Inicijative za daljnju integraciju održivosti

Izvor: osobna izrada autorice prema prikupljenim podacima iz anketnog upitnika

Kod inicijativa promicanja ekološki osviještenih sportskih aktivnosti i edukacije lokalne zajednice o održivom razvoju i sportskom turizmu ispitanici su podijelili mišljenja te se time pokazuje potreba za navedenim. Provođenje kampanja, radionica i programa o održivim praksama u turizmu i specifično sportskom turizmu doprinijeti će dugoročne uspjehe destinacije. Takvu vrstu edukacije ponajviše je potrebno provoditi kod predškolskih i školskih uzrasta gdje djeca u mlađoj dobi već postanu upoznati s takvim praksama.

Kod preostalih inicijativa potreban je angažman lokalnih vlasti u vezi promocije o ekološko osviještenim sportskim događajima te uvođenje energetske učinkovitosti u sportskim objektima.

Sportski turizam u sinergiji s održivim razvojem posjeduje značajan potencijal za razvoj u gradu Otočcu uz već postojeće razvijene prakse i kvalitetne aktivnosti te događaje. Bogatstvo

prirodnih resursa i kvaliteta klime omogućuje prilike za rast destinacije uz odgovorno trošenje resursa s ciljem očuvanja istih za buduće generacije. Kako bi takav ishod bio omogućen, od iznimne je važnosti educirati dionike koji direktno djeluju na području razvoja sportskog turizma u gradu Otočcu. Vodeći se ovom strategijom, grad Otočac ima priliku postati prepoznatljiva sportsko-turistička destinacija koja uspješno integrira održive prakse u svoje strategije.

5. Intervju s vlasnikom turističke agencije "Velebit aktivnosti"

Obiteljska turistička agencija smještena u srcu Gacke doline danas predstavlja jednog od glavnih aktera koji privlači posjetitelje u grad Otočac. Od same ponude usluga do iznimne profesionalnosti, poslovanje agencije "Velebit aktivnosti" krase spoj ljubavi i strasti prema prirodi i njezinim blagodatima. Denis Lončar, vlasnik agencije je taj spoj pretočio u uspješnu poduzetničku priču koju su prepoznali turisti diljem Europe. Od samih početaka, autentičnost poslovanja gospodina Denisa i njegove agencije je neupitna uzimajući u obzir njegovu inovativnost i dinamičan pristup odgovornog iskorištavanja prirodnih resursa još 2015. godine. Skroman te istovremeno čovjek s neiscrpnom energijom velikim je dijelom zaslužan za promociju Gacke doline u očima turista koji traže avanturu na dohvata ruke kao što zvuči slogan agencije.

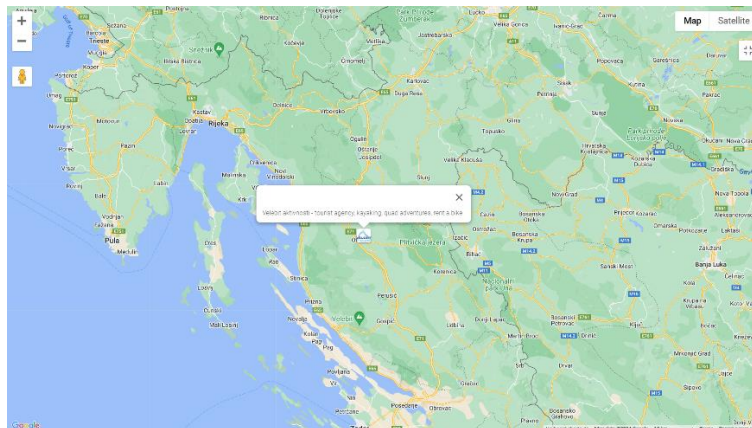
Slika 10 Logo agencije "Velebit aktivnosti"

Izvor: Službena Internet stranica agencije Velebit aktivnosti <https://www.velebit.info/>

Kroz aktivnosti koje se mogu pronaći u agenciji prikazuje se kako turizam može biti u impresivnoj harmoniji s prirodom čuvajući ju za buduće generacije. Od kajakarenja po Gacki do promatranja ptica, „Velebit aktivnosti“ privlači širok spektar posjetitelja i turista s različitim interesima, no istim ciljem; stvoriti nezaboravne trenutke uz najbliže. Sama agencija i njezin osnutak prikazuje zajedništvo i obiteljsku toplinu koja se prepoznaje u njihovom internom i eksternom odnosu s potencijalnim klijentima. U nastavku ovog intervjua, gospodin Denis prikazao je svoje poslovanje i ostvarene uspjehe, svjesnost i provođenje ciljeva održivog razvoja te ispričao priču koja može biti motiv mladim generacijama za doprinos gospodarskom rastu destinacije gdje su njihove generacije odrastale.

5.1 Osnutak agencije i širenje poslovanja

Ono što prethodi počecima i uspjesima turističke agencije "Velebit aktivnosti" je put gospodina Denisa prije samog osnutka. Završio je osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje smjera ekonomist u Otočcu te diplomirao na Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Opatiji smjer hotelijerstvo. Nakon završenog obrazovanja svoje interese je usmjerio u drugom pravcu te postao prodajni predstavnik za pojedina poduzeća. Poslije određenog perioda zaposlio se u Hrvatskom centru za autohtone vrste riba i rakova krških voda u Ličkom Lešću te nemalo nakon postao voditelj ribolova na rijeci Gackoj. Prilikom rada i doticaja s prirodnim blagodatima Gacke doline, gospodin Denis je primijetio poduzetničku priliku te s obzirom na njegovu struku odlučio je napustiti takav sustav i 2015. godine pokrenuti svoju turističku agenciju, obiteljsku agenciju koja djeluje iz topline njegova doma.

Slika 11 Lokacija agencije "Velebit aktivnosti"

Izvor: Službena Internet stranica agencije Velebit aktivnosti <https://www.velebit.info/>

Sam naziv "Velebit aktivnosti" polazi od poznate planine Velebit te je njegov prvotni cilj bio plasirati turističku agenciju na tržište i učiniti ju poznatom kao što je i sam Velebit. Danas, u 2024. godini smatra da je njegov cilj većinski ispunjen što je vidljivo u samom profitu i recenzijama. Primjetni turisti u Gackoj dolini kojih nije bilo u velikom broju, jedan je od motiva pokretanja obiteljske turističke agencije s ciljem povećanja broja dolazaka u destinaciju. U samom osnivanju, gospodin Denis je uz potporu Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u iznosu od 3.318,07 eura, tadašnjih 25.000,00 kuna nabavio 5 kajaka i 3 bicikla te krenuo u poslovni

pothvat. U to vrijeme, nije bilo lako izaći na tržište kao primjerice danas kad su dostupni brojni digitalni alati za promociju te priznaje da su to bili skromni počeci. Kako su godine prolazile, broj ležajeva u Gackoj dolini je rastao te je tako broj klijenata agencije postajao veći. Od skromnog početka do danas je prošlo 9 sezona te je trenutno 10. u tijeku koja je već nadmašila očekivanja gospodina Denisa. Agencija danas posluje sa opsežnom ponudom svojih usluga i aktivnosti koje su turisti i posjetitelji prepoznali te se rado vraćaju u Gacku dolinu.

5.2 Ponuda i usluge turističke agencije

"Kad netko spomene Gacku dolinu, osjećati ćete se kao kad čujete za regiju Toscanu u Italiji" riječi su gospodina Denisa sa željom da se jednog dana regija za koju on radi svim srcem pročuje diljem svijeta zbog svih prirodnih ljepota koja ostaje neiskorištena. Međutim, smatra kako on kao jedinka to ne može postići već ima želju za zajedničkim naporima kako bi se to ostvarilo. Ono što njegova agencija pruža je zeleni, avanturistički i sportsko-rekreacijski turizam za sve ljubitelje spoja tjelesne aktivnosti i zabave. Konkretno u svojem asortimanu nudi sljedeće aktivnosti i usluge:

- Kayaking po Gacki
- Quad safari
- Najam bicikala i električnih romobila
- Streličarstvo
- Promatranje ptica
- Organiziranje team buildinga
- Usluge smještaja

Slika 12 Ponuda agencije "Velebit aktivnosti"

Izvor: privatna arhiva fotografija vlasnika agencije „Velebit aktivnosti“

Ono što gospodina Denisa i njegovu agenciju čini zaista uspješnom i prepoznatljivom je konstantan rad na kvaliteti svojih usluga. Kod samih početaka je bio svjestan da na tržište izlazi kao mala obiteljska agencija te kako bi opstao mora držati visoku razinu kvalitete što je danas izuzetno važno te naposljetku to posjetitelji i turisti primjećuju i pokazuju svojim učešćem u aktivnostima. S obzirom na navedene aktivnosti i način na koji se provode, smatra da mu je najveći neprijatelj vremenska prognoza. Usporedno tome, agencija vrši svoje usluge tijekom proljetnih i ljetnih mjeseci kad ih je moguće provoditi. Na pitanje proširenja usluga koje se mogu obavljati tijekom zimskih mjeseci, gospodin Denis je negirao jer smatra da je profit koji ostvaruje u ovom periodu iznimno dovoljan te bi se dodavanjem usluga izgubila kvaliteta za koju vrlo brine.

5.2.1 Kayaking na Gackoj

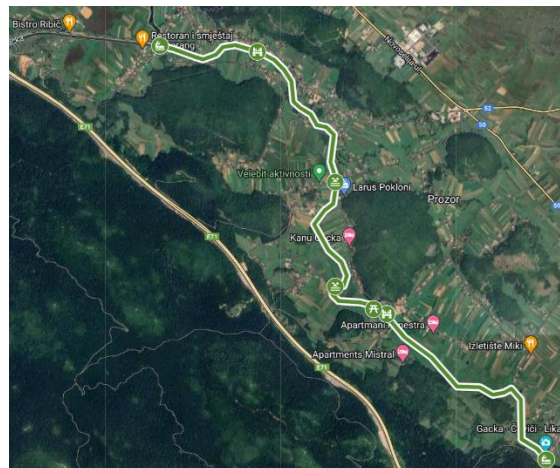
Jedna od najatraktivnijih usluga koju "Velebit aktivnosti" ima u svom asortimanu je definitivno kajakarenje po rijeci Gackoj. Opuštanje, rekreacija i istraživanje prirode najbolji su opis kajakarenja u Gackoj dolini, a za one koji brinu o svojim društvenim medijima; stvara divne uspomene u fotografiji punoj boja prirode za njihov profil. Rijeka Gacka je mirna rijeka bez slapova stoga je prigodna za takvu vrstu aktivnosti te za sve dobne skupine što prikazuje činjenica da je najmlađi klijent na kajacima bilo dijete od šest mjeseci i najstariji čovjek od 87 godina. Uzimajući u obzir ove informacije, kajaci su vrlo sigurni te se ujedno koriste prsluci za spašavanje prilikom kajakarenja.

Slika 13 Kayaking na Gackoj

Izvor: privatna arhiva fotografija vlasnika agencije „Velebit aktivnosti“

Postupak odlaska na kajakarenje je prvotna rezervacija termina te je preporuka ponesti određene stvari koje su navedene na internetskoj stranici "Velebit aktivnosti" kao i sve ostale informacije koje je nužno znati prije samog kajakarenja. U ponudi su dvije rute pod nazivom "Ruta 5 mostova" i "Ruta 3 mosta". Što samo ime govori, prilikom prve rute kajacima se prolazi ispod 5 mostova, dok se kod druge rute prolazi ispod 3 mosta. Na sljedećoj fotografiji se nalazi grafički prikaz rute od 5 mostova.

Slika 14 Ruta 5 mostova

Izvor: Službena Internet stranica agencije Velebit aktivnosti <https://www.velebit.info/>

Kristalna čistoća rijeke Gacke inspirirala je gospodina Denisa s idejom koja je prvi put viđena u Hrvatskoj, a to su upravo prozirni kajaci izrađeni od neprobojnih stakala. Kajakarenje

u takvoj vrsti kajaka omogućuje pogled u dubine rijeke i podvodni životinjski svijet te stvara nezaboravne trenutke provedene u Gackoj dolini. Ukazujući na činjenicu kako obitelji odlaskom u pojedinu destinaciju nemaju raznolikih aktivnosti, smatra kako je kajakarenje idealno za obitelji s djecom te ih ujedno gleda kao ciljnu skupinu klijenata za tu vrstu aktivnosti.

Slika 16 Prozirni kajaci

Slika 15 Prozirni kajaci iz zraka

Izvor: Službena Internet stranica agencije Velebit aktivnosti <https://www.velebit.info/>

5.2.2 Quad safari

Za sve ljubitelje adrenalina, turistička agencija "Velebit aktivnosti" osigurala je aktivnost vožnje quadova kroz Gacku dolinu. U usporedbi s kajacima gdje je doživljaj prirode u harmoničnom i spokojnom ambijentu, kod vožnje quadova to nije slučaj. Na ovaj način klijenti prirodu dožive potpuno drugačije i dinamičnije kao i sve atraktivne lokacije koje se posjećuju prilikom vožnje. U ponudi su također dvije rute pod nazivom "Quad safari PREMIUM ŠUMA AVANTURA" i "Quad safari GACKA".

Slika 18 Quad Safari uz rijeku Gacku

Slika 17 Quad Safari krou šumsko podneblje

Izvor: Službena Internet stranica agencije Velebit aktivnosti <https://www.velebit.info/>

Prvotno navedena ruta dužine je od 21 kilometra te je iznimno zahtjevna i 90% vožnje se odvija u šumskom podneblju. U toj ruti se posjećuje nezavršeni stjenoviti tunel podno Velebita te se ne preporuča klaustrofobičnim osobama, dok je druga po redu navedena ruta jednostavnija i dužine 19 kilometara. Atrakcija koja se posjećuje je mjesto gdje se spajaju rijeke Gacka i Lika te se po dogovoru zaustavlja radi potrebe fotografiranja kraj rijeke. Bez obzira jesu li klijenti ikada vozili quad, prije odlaska na rutu odvija se obuka korištenja i dobiva zaštitna kaciga i oprema. Prilikom svake rute klijenti imaju vodiča te je to sam gospodin Denis koji već dugi niz godina obavlja taj posao.

5.2.3 Najam bicikala i romobila

Jedan od načina kako turistička agencija želi očuvati povijesnu lokalnu baštinu je ponuditi klijentima aktivnost bicikliranja kroz Gacku dolinu. Kao što je već navedeno, jedno od prvih resursa koje je agencija posjedovala su bicikli te se i danas aktivno koriste. Uz "obične" bicikle, u ponudi su i električni bicikli koji su prvenstveno namijenjeni starijoj populaciji kako bi se i njima omogućilo nesmetano uživanje u blagodatima destinacije. Na području Gacke doline postoji desetak biciklističkih staza, a agencija je osobno kreirala rutu pod nazivom "Skrivena blaga Gacke" dužine 33 kilometara koja se proteže uz rijeku Gacku te se posjećuju znamenitosti krajolika. Na taj se način, smatra gospodin Denis, potiče lokalna zajednica na očuvanje povijesnih lokaliteta kako bi ih turisti i posjetitelji mogli posjetiti te se stvara win-win situacija.

Slika 19 Dostupni bicikli u agenciji

Slika 20 Električni bicikli

Izvor: Službena Internet stranica agencije Velebit aktivnosti <https://www.velebit.info/>

Sve većom potražnjom za ekološkim i zelenim turizmom, agencija se posljedično prilagodila tržištu te u svoju ponudu uvrstila električne romobile. S ciljem tihog istraživanja prirode i jednostavnijeg dolaska do atrakcija, klijentima je omogućeno vidjeti znamenitosti u opuštajućem ozračju bez dodatnog napora.

Slika 21 Električni romobil

Izvor: Službena Internet stranica agencije Velebit aktivnosti <https://www.velebit.info/>

Sveobuhvatan najam bicikala i romobila za pojedine klijente zvuči pomalo suludo jer je to aktivnost koja im je uvijek dostupna u mjestu gdje žive, no gospodin Denis smatra da svaki klijent koji posjeti Gacku dolinu mora doživjeti krajolik i benefite prirode upravo na takav

način; biciklizmom. Razlog tome je što Gacka dolina nudi potpuno drugačije čari i duševni mir koji se u današnje vrijeme rijetko gdje može pronaći.

5.2.4 Streličarstvo

Pored aktivnosti koje promoviraju turizam novijeg doba, "Velebit aktivnosti" također svoje klijente vraćaju u prošlost nudeći im aktivnost streličarstva. Navedena vještina poznata je još od davnina iz drevnih priča, a sada klijenti mogu uživati u vježbanju svoje preciznosti, koncentracije te ujedno stvoriti uspomene iz Gacke doline. Aktivnost se odvija u sigurnom okruženju te nije nužno biti iskusan u streličarstvu, već biti spreman za nove vještine i iskustvo.

Slika 22 Streličarstvo

Izvor: privatna arhiva fotografija vlasnika agencije „Velebit aktivnosti“

Prilikom odvijanja aktivnosti klijenti dobiju upute o korištenju, savjete i trikove o najboljoj tehnici te se također nadziru tijekom cjelokupnog programa. Sigurnost je, kako kaže gospodin Denis prvenstveno najbitnija u sveobuhvatnom poslovanju ovakve vrste upravo zbog toga što postoje rizici na koje on ne može utjecati, no do sada nikada nije bilo ozbiljnijih problema niti podloženost visokom riziku.

5.2.5 Promatranje ptica

Gacka dolina upravo zbog rijeke Gacke i njezinih blagodati stvara idealne uvjete za preko 50 vrsta ptica, kako selice tako i stanarice. Sukladno tome, agencija se opskrblila kvalitetnim dvogledima koji omogućuju klijetima promatranje ptica u njihovim aktivnostima. U dosadašnjem radu, najprikladnijim se pokazalo najam dvogleda uz najam kajaka zbog mirnoće rijeke i velikom broju ptica uz rijeku Gacku i na njoj. Također klijenti iznajmljuju dvogled uz najam bicikala i romobila zbog odlaska u duže rute i mogućnosti viđenja više vrsta ptica. Ovu aktivnost više preferira starija populacija i većinom klijenti iz stranih zemalja.

Slika 24 Dvogledi

Slika 23 Ptica u Gackoj dolini

Izvor: Službena Internet stranica agencije Velebit aktivnosti <https://www.velebit.info/>

5.2.6 Organiziranje team buildinga

U dinamičkom okruženju današnjice i užurbanom življenju uz poslovne obveze, opuštajući odlazak radnih kolega u Gacku dolinu predstavlja jedan od ključnih segmenata održavanja zdravog međuljudskog odnosa u institucijama. Turistička agencija "Velebit aktivnosti" prilikom proširenja svoje ponude, nemalo prije početka pandemije Corona virusa, počela je s organiziranjem takve vrste aktivnosti koje predstavljaju idealan spoj za odlično proveden vikend. U to vrijeme su većinom pristizali klijenti iz manjih institucija, no danas su to klijenti iz velikih korporacija koji se oduševljavaju avanturama pruženim od prekrasnog krajolika. Ono što gospodin Denis napominje je da agencija nije adrenalinski park, već agencija koja nudi destinaciju, njezinu povijest, prirodne ljepote te gastronomske specijalitete kako bi cijela priča predstavljala "all inluzive" ponudu.

Slika 26 Team building kraj rijeke Gacke

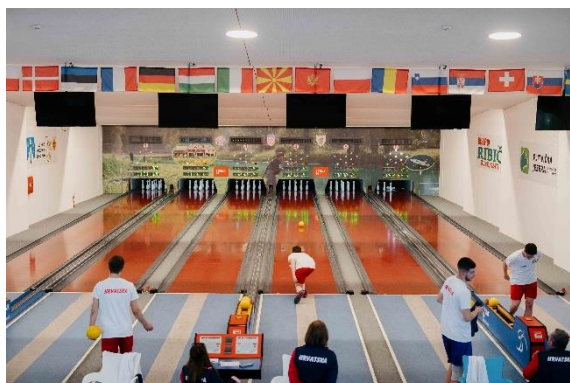
Slika 25 Kayaking u sklopu team buildinga

Izvor: privatna arhiva fotografija vlasnika agencije „Velebit aktivnosti“

Kod sastavljanja rasporeda i organizacije team buildinga, osobno se prije samog dolaska dogovaraju detalji te sam program ovisi o visini budžeta korporacije, broja klijenata i njihovim željama. Po riječima gospodina Denisa, najčešći program koji klijenti dogovaraju odnosi se na kayaking, quad safari, biciklizam te hodanje ili planinarenje. Kod dolaska velikog broja klijenata često se javi problem zbog noćenja u destinaciji upravo zbog zauzetih ležajeva, no agencija uvijek pokušava riješiti problem suradnjom sa različitim iznajmljivačima na području Gacke doline i šire. Uzimajući u obzir činjenicu da su aktivnosti u agenciji većinski više zastupljene kod klijenata obitelji s djecom, gospodin Denis suradnjom sa Zip line Pazi medo omogućava mlađoj populaciji doživjeti destinaciju na drugačiji način te svima onima koji su željni takvog adrenalina. Kako je već napomenuo, vremenska prognoza je jedini element na koji agencija ne može utjecati te prilikom loše vremenske prognoze klijenti rado odlaze u Gradsku kuglanu Otočac s kojom gospodin Denis rado surađuje.

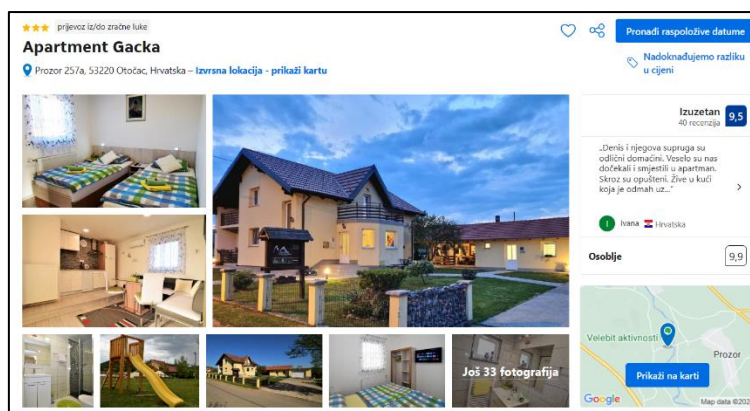
Slika 28 Zip line Pazi medo

Slika 27 Gradska kuglana Otočac 2

5.2.7 Usluge smještaja

Pored svih aktivnosti koje agencija nudi, također su tu i usluge smještaja koje su u ponudi još prije nego li je agencija otvorila svoja vrata. Apartman Gacka, kojeg smatra idealnim za tranzitni turizam nalazi se kraj njegove obiteljske kuće te je na tržištu od 2007. godine, jedan od prvih na području Gacke doline. Prvotni ciljni klijenti bili su ribolovci upravo zbog njegovog posla kojim se bavio te su u to vrijeme oni bili najčešći posjetioci područja zbog rijeke Gacke. U to vrijeme nije bilo prisutnih internetskih platformi za rezervacije apartmana stoga je sam gospodin Denis napravio vlastitu internetsku stranicu s kojom je privlačio turiste te je ista internetska stranica ostala i danas za potrebe turističke agencije koju je svake godine nadograđivao.

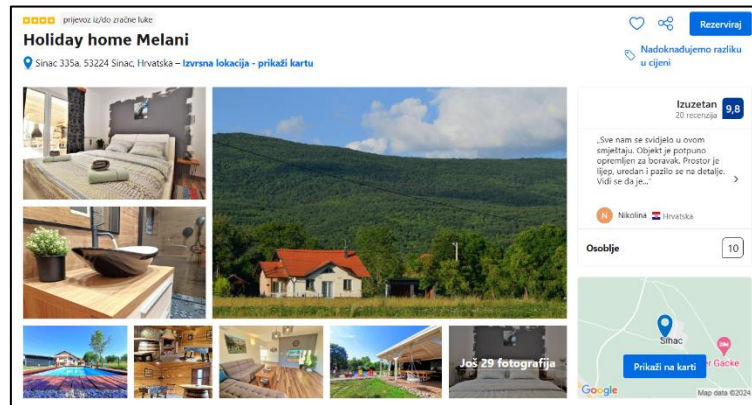

Slika 29 Apartment Gacka na Booking-u

Izvor: Službena Internet stranica Booking-a <https://www.booking.com>

Spomenuvši tranzitni turizam, gospodin Denis je navedeni apartman prilagodio potrebama svog posla te željama turista. S obzirom da za sve aktivnosti koje agencija provodi klijenti moraju fizički doći do lokacije gdje se također nalazi apartman, turisti koji odsjedaju u apartmanu su često klijenti koji prethodno sudjeluju u aktivnostima, prespavaju i ujutro se odjavljuju. Takav pristup odgovara s obje strane i već dugo godina odlično djeluje. S druge

strane, ukoliko gosti žele više dana provesti u Gackoj dolini, kuća za odmor Melani predstavlja izvrstan način za to. Objekt je namijenjen za osam osoba te je idealan za obitelji s djecom zbog bazena i malog igrališta.

Slika 30 Holiday home Melani na Booking-u
Izvor: Službena Internet stranica Booking-a <https://www.booking.com>

Zaokruživši cijelu ponudu koju obiteljska turistička agencija "Velebit aktivnosti" nudi svojim klijentima, pokazuje koliko je truda i inovativnosti uloženo u cjelokupnu priču. Svojim spektrom usluga pokrili su interese svih dobnih skupina i različite razine tjelesne aktivnosti što klijenti prepoznaju i pozitivno reaguju.

5.3 Marketinške aktivnosti agencije od osnutka do danas

Prve dvije godine poslovanja uvijek su teže od preostalih, no kaže gospodin Denis uvijek se isplati truditi, što se u ovom slučaju pokazalo iznimno uspješnim. Turistička agencija u svojim počecima je bila doista nepoznata domicilnom stanovništvu te isto tako turistima. Društvene mreže nisu bile toliko popularni alat za promociju kao danas te je gospodin Denis pronalazio načine kako privući turiste u Gacku dolinu. Izradio je letke sa svojom ponudom aktivnosti te putovao na područje Plitvičkih jezera i Korenice i kolegama iznajmljivačima ponudio svoje letke koje će ponuditi svojim gostima. Nekoga koga bi sam gospodin Denis izdvojio je vlasnik Mrzlin grada iz Korenice koji od davne 2015. godine pa sve do danas svoje goste usmjerava u Gacku dolinu na sudjelovanje u aktivnostima koje agencija pruža. Pored ovog područja, zaputio se u smjeru Senja gdje je bio iznimno velik broj turista koji u ponudi imaju sunce i more, a

prosjeak noćenja u to vrijeme bio je 10 dana stoga je smatrao Senj idealnim mjestom za dobiti nove klijente. Uz internetsku stranicu, početkom rada agencije otvorio je Facebook profil koji danas broji više od 5.000 pratitelja, zatim je trendovima digitalizacije prije nekoliko godina otvorio Instagram profil te broji više od 2.500 pratitelja.

Slika 31 Internetska stranica agencije "Velebit aktivnosti"

Izvor: Službena Internet stranica agencije Velebit aktivnosti <https://www.velebit.info/>

Slika 33 Instagram profil agencije "Velebit aktivnosti"

Slika 32 Facebook stranica agencije "Velebit aktivnosti"

Izvor: službeni profili na Instagramu i Facebook-u

<https://www.facebook.com/velebitaktivnosti>, https://www.instagram.com/velebit_aktivnosti/

Uzimajući u obzir obujam posla koju agencija ima, samostalno vođenje društvenih mreža u današnjem digitalnom svijetu predstavlja velik napor i potrebno je uložiti vrijeme za dobru promociju same agencije. Destinacije u zelenim i brdovitim područjima postale su iznimno tražene nakon pandemije gdje su svi priželjkivali bijeg od zatvorenih prostora što je u Gackoj dolini idealno za pronaći. Ključni trenutak kad je agencija postala poznatija široj javnosti je upravo dolazak poznatog travel influencera Kristijana Iličića u Gacku dolinu i sudjelovanje u kajakarenju na rijeci Gackoj. Gospodin Denis tvrdi kako su pozivi za rezervacije pristizali dok je poznati influencer još bio u kajaku. Ovakva promocija male obiteljske agencije

donijela je iznimno velike uspjehe te i sam iznimno poštuje posao influencera čija objava danas vrijedi više nego 10 reklamnih blokova na televiziji.

Slika 34 Facebook objava Kristijana Ilićića o Gackoj dolini
Izvor: Službeni Facebook profil Kristijana Ilićića <https://www.facebook.com/>

5.4 Održivi razvoj i društvena odgovornost

Svjesnost o održivosti i društvenoj odgovornosti u agenciji je izrazito visoka te to pokazuju svojim djelovanjem dugi niz godina. Agencija svojim radom djeluje kroz sva tri aspekta održivosti potičući domicilno stanovništvo te isto tako turiste i posjetitelje s ciljem osvještavanja očuvanja sadašnjih resursa za buduće generacije. Dotaknuvši se Ciljeva održivog razvoja UN-a, 3. cilj Zdravlje i blagostanje u svakom smislu predstavlja jedan od segmenata koje agencija provodi. Klijenti na uzbudljiv i prilagođen način budu uključeni u tjelesnu aktivnost dok su na odmoru te si osiguravaju bolje raspoloženje i naposljetku zdravlje. Agencija je u svoju ponudu uvrstila ekološki prihvatljiva prijevozna sredstva čime se potiče ekoturizam te gospodin Denis sam primjećuje koliko danas klijenti više obraćaju pozornost na takve segmente. Same aktivnosti koje se provode u agenciji ne narušavaju suživot domaćeg stanovništva zbog urednog rasporeda aktivnosti koji ne stvaraju saturaciju u destinaciji. Sedmi cilj koji se odnosi na Pristupačnu i čistu energiju, agencija je kao prva na ovim područjima i u ovakvom poslovanju omogućila klijentima sa električnim autima besplatno punjenje iz sunčeve energije putem solarnih panela. Tim putem je agencija dobila novu skupinu klijenata, a istovremeno direktno potiče održivost u svom poslovanju.

Slika 36 Solarni paneli na kući vlasnika agencije "Velebit aktivnosti"

Slika 35 Punjač za električna vozila

Izvor: privatna arhiva fotografija vlasnika agencije „Velebit aktivnosti“

Gospodin Denis već dugi niz godina donira financijska sredstva kulturnim, rekreacijskim i inovativnim događajima i idejama koji potiču rast lokalne zajednice i gospodarstva. Smatra kako je društvena odgovornost od iznimne važnosti pogotovo od institucija koje rastu i razvijaju se iz ponude usluga klijentima. Potporom i zajedništvom Gacka dolina se polako, ali kvalitetno razvija te smatra kako je to jedini način da destinacija postane poznata još široj javnosti.

5.5 Priznanja i uspjesi agencije

Koliko su zapravo gospodin Denis i njegova turistička agencija "Velebit aktivnosti" postigli nije vidljivo samo u dolascima klijenata i sudjelovanju u aktivnostima već i u uspjesima na lokalnoj, državnoj i međunarodnoj razini. Dobitnik je Medalje grada Otočca 2019.godine za zapažene uspjehe u obavljanju turističke djelatnosti čime promiče grad Otočac diljem Hrvatske i šire. Također je iste godine agencija uvrštena u Lika Destination klaster čiji je cilj promocija destinacije u nekoliko segmenata od kojih su sport i outdoor aktivnosti najbolje opisale samu agenciju. Na 95. Novosadskom sajmu zaslužno je dobio Diplomu sa zlatnom medaljom zbog izuzetne ponude i usluge u turizmu koju su prepoznali klijenti van granica.

Slika 38 Medalja grada Otočca

Slika 39 Logo Lika quality

Slika 37 Diploma na Novosadskom sajmu

Izvor: privatna arhiva fotografija vlasnika agencije „Velebit aktivnosti“

Izvor: Izvor: Službena Internet stranica Lika Destination <https://www.lika-destination.hr/>

Na natječaju za dodjelu nacionalnih nagrada Suncokret ruralnog turizma 2022. godine u kategoriji aktivnog turističkog sadržaja u ruralnom prostoru turistička agencija "Velebit aktivnosti" dobitnik je Brončane povelje što prikazuje koliko je zapravo gospodin Denis u 7 godina napredovao sa svojim poslovanjem.

Slika 40 Brončana povelja

Izvor: privatna arhiva fotografija vlasnika agencije „Velebit aktivnosti“

5.6 Očekivanja za budućnost

U periodu održavanja intervjua u tijeku je jubilarna deseta sezona rada turističke agencije "Velebit aktivnosti" stoga je prigodno pitanje gospodinu Denisu bilo gdje se vidi nakon idućih deset godina gdje je on izrazio želju ostaviti agenciju svojoj djeci koja će u to vrijeme biti odrasla i spremna preuzeti odgovornost koju on trenutno s uspjesima obavlja. Takav slijed događaja će djelovati ako se njegova obitelj složi s tom odlukom, odnosno ako djeca budu htjela preuzeti naslijeđe.

Gospodin Denis sa svojih deset godina iskustva u privatnom sektoru i uspjesima koje je zaredao promovirajući Gacku dolinu, postao je u očima mnogih vodeći lider, no on sam to ne voli naglašavati. Smatra kako grad Otočac i Gacka dolina imaju još iznimno puno potencijala za razvoj te kako je potrebno potaknuti mlade ljude s poduzetničkim idejama na rast kako bi u zajedničkom radu postigli još bolje rezultate. Obiteljska turistička agencija "Velebit aktivnosti" može i mora biti ponosna na sebe i svoj uloženi napor u dosadašnji rad te promociju Gacke doline kao destinacije za aktivni odmor i povećane razine svjesnosti o održivom razvitku.

Slika 41 Fotografiranje nakon provedenog intervjua
Izvor: privatna galerija autora

Zaključak

Koncepcija održivog razvoja već se duže vrijeme smatra ključnim elementom u oblikovanju turističke ponude koja je usklađena s potrebama očuvanja okoliša i lokalne zajednice. Ciljevi održivog razvoja pružaju smjernice za razvoj koji je ekonomski isplativ, ekološki prihvatljiv i socijalno pravedan i sama implementacija tih ciljeva u sportski turizam omogućava stvaranje ponude koja privlači turiste, a istovremeno čuva prirodne resurse poput rijeke Gacke te doprinosi lokalnoj ekonomiji.

Grad Otočac sa svojim prirodnim resursima i geografskim položajem ima značajan potencijal za daljnji i uspješniji razvoj sportskog turizma. Povezanost sportske rekreacije i provođenja održivih praksi povećava vrijednost ponude Gacke doline iz razloga što promovira ekološki odgovorne aktivnosti i edukaciju turista o važnosti provođenja takvih praksi.

Iz provedenog istraživanja o stavovima lokalne zajednice o sinergiji održivog razvoja i sportskog turizma vidljivo je koliko domicilno stanovništvo još uvijek nije dovoljno upoznato sa samim konceptom održivog razvoja. Od aspekata održivosti kojeg smatraju najbitnijim za grad Otočac, ekonomski aspekt su pored ostalih vrednovali kao bitan segment daljnje integracije održivih praksi. Kada su u pitanju izazovi implementacije održivosti u sam razvoj destinacije, najzastupljeniji među lokalnim stanovništvom je upravljanje otpadom i recikliranje te je potrebno uvesti potrebne mjere za rješavanje takvog problema.

Prilikom definiranja sportskog turizma, veliki broj ispitanika je koncept definiralo kao putovanje radi sudjelovanja u sportskim aktivnostima. Shodno tome, velika većina ispitanika je imala podijeljena mišljenja o tome da je Otočac destinacija s razvijenim sportskim turizmom što ostavlja mjesta za napredak. Što se tiče utjecaja koje sportski turizam doprinosi zajednici, brendiranje grada kao sportske destinacije se kod lokalnog stanovništva pokazalo kao bitnijim utjecajem pored ostalih. Uzimajući u obzir aktivnosti koje su prisutne u gradu Otočcu kao oblik aktivnog odmora, ispitanici su najviše vrednovali planinarenje i ribolov kao ključne aktivnosti za daljnji razvoj sportsko-rekreacijske ponude Gacke doline. Kod samih događaja koji grad Otočac promoviraju široj publici, Gacka Run je svakako jedan od događaja koji iz perspektive domicilnog stanovništva najviše pomaže u daljnjem razvoju sportskog turizma.

Pozitivan utjecaj sportskog turizma na održivi razvoj grada iz percepcije stanovnika je neizmerno visok, a što se tiče ocjene provođenja održivih praksi od lokalne vlasti i njih samih mišljenja su dosta podijeljena. Naposljetku, kod odabira inicijativa koje bi podržali prilikom

daljnje integracije održivih praksi u sportskom turizmu, njih najviše se odlučilo za promicanje aktivnog transporta, redovito očuvanje staza i puteva radi smanjenja erozije te promicanje ekološki osviještenih aktivnosti.

Pored istraživanja, intervjuom s gospodinom Denisom Lončarom, vlasnikom turističke agencije „Velebit aktivnosti“, otkriven je poduzetnički put do uspješnog vođenja obiteljskog pothvata. Kvantitativno prikazani dolasci turista u ljetnim mjesecima značajna su posljedica sudjelovanja u aktivnostima koje navedena agencija nudi što je dokazano u samom obujmu njihovog poslovanja. Suvremeni turizam i modernizacija slobodnog vremena s načinom „bijega od realnosti“, doveli su turiste u Gacku dolinu organiziranjem team buildinga koji je posljednjih godina jedan od ključnih segmenata provođenja aktivnog odmora u turističkim destinacijama. Agencija je u svojih deset godina djelovanja pokazala koliko područje grada Otočca ima potencijala za razvitak uz odgovorno postupanje prirodnim resursima.

Shodno provedenom istraživanju i intervjuu, može se zaključiti da grad Otočac ima sve potrebne predispozicije za realizaciju stvaranja održive sportsko-rekreacijske turističke destinacije. Ključ uspjeha leži u sinergiji između održivog razvoja i turističke ponude koja je usmjerena na očuvanje prirodnih resursa i pružanje jedinstvenih doživljaja aktivnog odmora turistima. Uz adekvatno ulaganje, kontinuiranu promociju i provođenje održivih praksi, grad Otočac može postići značajan uspjeh u turističkom smislu. S obzirom na nedovoljnu istraženost detaljnijih uputa za implementaciju navedene prakse, ostavljeno je prostora za daljnje istraživanje ovog segmenta za grad Otočac.

Bibliografija

Članci

Bilal Zorić, Alisa, Kristijan Čović i Maja Buljat. "Održivi razvoj: analiza indikatora za Hrvatsku i odabrane zemlje Europske unije." ET²eR – ekonomija, turizam, telekomunikacije i računarstvo V, br. 3 (2023): 18-25. <https://hrcak.srce.hr/313823>

Cetina, Edo. "Održivi razvoj turizma u Hrvatskoj." Zbornik Istarskog veleučilišta - Rivista dell'Università Istriana di scienze applicate 1., br. 1. (2022): 80-86. <https://hrcak.srce.hr/284755>

Gibson, Heather J. „Sport Tourism: A Critical Analysis of Research.“ Sport Management Review 1, no. 1 (1998): 45–76. [http://dx.doi.org/10.1016/S1441-3523\(98\)70099-3](http://dx.doi.org/10.1016/S1441-3523(98)70099-3)

Gammon, Sean i Tom Robinson, „Sport and tourism: a conceptual framework. Journal of Sport & Tourism.“ 8(1), (2003): 21–26.

Grofelnik, Hrvoje. "Je li održivi razvoj turizma ostvariv?." Geografski horizont 65, br. 1 (2019): 21-34. <https://hrcak.srce.hr/236114>

Perić, Marko, i Sanja Premec. „Otvorena pitanja i izazovi poslovnih modela u turizmu.“ 5th South-East European (SEE) meeting & scientific conference of management departments - Entrepreneurial Society: Current Trends and Future Prospects in Entrepreneurship, Organization and Management. Varaždin: Fakultet organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu, (2015): 221-227. <https://www.croris.hr/crosbi/publikacija/prilog-skup/632402>

Rudić, Barbara, Erika Gržin and Karolina Klasan. "Sezonalnost i regionalna uravnoteženost te promet kao glavni izazovi razvoja održivoga turizma u Republici Hrvatskoj." Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu 14, no. 2 (2023): 117-125. <https://hrcak.srce.hr/311902>

Sunara, Živana, Sandra Jeličić i Martina Petrović. "Održivi turizam kao konkurentska prednost Republike Hrvatske." Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu 4, br. 1 (2013): 83-88. <https://hrcak.srce.hr/104887>

Žafran, Ivana. "Contemporary development of nature-based tourism – characteristics and study aspects." Hrvatski geografski glasnik 85, no. 1 (2023): 149-180. <https://doi.org/10.21861/HGG.2023.85.01.06>

Knjige

Bartoluci, Mato, i Nevenka Čavlek. *Turizam i sport – Razvojni aspekti*. Zagreb: Školska knjiga d.d., 2007.

Bartoluci, Mato, i Nevenka Čavlek. *Turizam i sport*. Zagreb: Fakultet za fizičku kulturu sveučilišta u Zagrebu, Ekonomski fakultet sveučilišta u zagrebu, Zagrebački velesajam, 1998.

Bartoluci, Mato, i suradnici. *Menadžment u sportu i turizmu*. Zagreb: Kineziološki fakultet, Ekonomski fakultet, 2004.

Bartoluci, Mato, Sanela Škorić, i Mirna Andrijašević. *Menadžment sportskoga turizma i njegovih srodnih oblika*. Zagreb: Narodne novine, 2021.

Bartoluci, Mato. *Ekonomika i menadžment sporta*. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Fakultet za fizičku kulturu, 1997.

Bilas, Vlatka, Sanja Franc i Rajko Ostojić. *Višedimenzionalnost održivog razvoja*. Zagreb: Notitia d.o.o., 2017.

Blewitt, John. *Razumijevanje održivog razvoja*. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk, Visoka škola međunarodnih odnosa i diplomacije Dag Hammarskjöld, 2017.

Corbin, Charles B., Ruth Lindsey, Gregory J Welk, i William R. Corbin. *Concepts of fitness and wellnes*. New York: McGraw-Hill Companies, 2002.

Črnjar, Mladen i Kristina Črnjar. *Menadžment održivog razvoja*. Rijeka: Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Opatiji Sveučilišta u Rijeci, 2009.

Geić, Stanko. *Menadžment selektivnih oblika turizma*. Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni studijski centar za stručne studije, 2011.

Holjevac, Željko. *Gackom kroz povijest*. Otočac: Hrvatski radio Otočac, 2009.

Kranjčević, Milan, ur. *Grad Otočac 6*. Otočac: Katedra Čakavskog sabora pokrajine Gacke i Gacko pučko otvoreno učilište Otočac, 2001.

Marušić, Mira, Darko Prebežac i Josip Mikulić. *Istraživanje turističkih tržišta*. Zagreb: Ekonomski fakultet, 2019.

Perić, M. (2021). Poslovni modeli za održivi sportski turizam (Poglavlje 5.2.). U: Bartoluci, M., Škorić, S., & Andrijašević, M. (Ur.). *Menadžment sportskoga turizma i njegovih srodnih oblika*. Sveučilišni udžbenik, Zagreb: Narodne novine d.d., Sveučilište u Zagrebu, Kineziološki fakultet, pp. 246-263.

Rac, Krunoslav. *GACKA čovjek i rijeka*. Otočac: Turistička zajednica grada Otočca, 2023.

Standeven, Joy, i Paul DeKnopp. *Sport Tourism*. Champaign: Human Kinetics, 1999.

Turco, Douglas Michele, Roger Riley i Kamilla Swart. *Sport Tourism*. Morgantown: Fitness Information Technology, 2002.

Vujić, Vidoje, ur. *Održivi razvoj turizma*. Opatija: Fakultet za turistički i hotelski menadžment, 2005.

Internetske stranice

Službena Facebook stranica Gacka run <https://www.facebook.com/gackarun/>

Službena Internet stranica agencije Velebit aktivnosti <https://www.velebit.info/>

Službena Internet stranica Biciklijade <https://biciklijade.com/detail/4383>

Službena Internet stranica Državnog zavoda za statistiku <https://dzs.gov.hr/>

Službena Internet stranica Gacka d.o.o. <https://www.gacka.hr/>

Službena Internet stranica Grada Otočca <https://www.otocac.hr/>

Službena Internet stranica Hrvatskog festivala hodanja <https://www.croatiawalk.com/>

Službena Internet stranica Hrvatskog kuglačkog saveza <https://www.kuglanje.hr/kuglane/53>

Službena Internet stranica Hrvatskog Moto Kluba Otočac <https://hmko.hr/>

Službena Internet stranica Lika Destination <https://www.lika-destination.hr/>

Službena Internet stranica Novosadskog sajma <https://sajam.net/sr/>

Službena Internet stranica Suncokreta ruralnog turizma Hrvatske <https://klubselo.hr/suncokret/>

Službena Internet stranica Turističke zajednice grada Otočca <https://discover-otocac.com/hr/>

Službena Internet stranica United Nations <https://www.un.org/en/academic-impact/page/sustainability>

Službena Internet stranica Zajednice sportskih udruga grada Otočca <https://zsugo.hr/index.html>

Popis ilustracija

Grafikoni

Grafikon 1. Dolasci turista u Republiku Hrvatsku 2005., 2015. i 2023. godine.....	5
Grafikon 2. Broj stanovnika grada Otočca u razdoblju od 2001. do 2022. godine.....	13
Grafikon 3. Dolasci turista po mjesecima u 2023. godini.....	16
Grafikon 4. Poznavanje koncepta održivog razvoja.....	22
Grafikon 5. Aspekti održivog razvoja.....	22
Grafikon 6. Djelatnosti.....	23
Grafikon 7. Nedostatak ekološke svijesti među stanovništvom.....	24
Grafikon 8. Zagađenje okoliša od poljoprivrednih/industrijskih aktivnosti.....	25
Grafikon 9. Socijalna nejednakost i siromaštvo.....	26
Grafikon 10. Neodrživo korištenje resursa.....	26
Grafikon 11. Nedostatak financijskih sredstava za realizaciju održivih praksi.....	27
Grafikon 12. Upravljanje otpadom i recikliranje.....	28
Grafikon 13. Definiranje koncepta sportskog turizma.....	29
Grafikon 14. Otočac kao destinacija s razvijenim sportskim turizmom.....	29
Grafikon 15. Povećanje prihoda od turizma.....	30
Grafikon 16. Stvaranje novih radnih mjesta.....	31
Grafikon 17. Razvoj malih i srednjih poduzeća.....	32
Grafikon 18. Poboljšanje sportske infrastrukture.....	32
Grafikon 19. Razvijena kulturološka razmjena.....	33
Grafikon 20. Jačanje lokalnog identiteta.....	34
Grafikon 21. Brendiranje grada kao sportske destinacije.....	34
Grafikon 22 Planinarenje.....	35
Grafikon 23 Ribolov.....	36
Grafikon 24 Biciklizam.....	37
Grafikon 25 Adrenalinske aktivnosti.....	38
Grafikon 26 Hodanje.....	38
Grafikon 27 Kajakarenje.....	39
Grafikon 28 Lov.....	40
Grafikon 29 Gacka Run.....	42
Grafikon 30 Gacka Open - Taekwondo.....	43
Grafikon 31 Hrvatski festival hodanja.....	44
Grafikon 32 Memorijalna Barkanova biciklijada.....	46
Grafikon 33 Memorijalni malonogometni turnir Mario Cvitković - Maka.....	46
Grafikon 34 Team Silber Race.....	47
Grafikon 35 Božićni međunarodni turnir u kuglanju.....	49
Grafikon 36. Pozitivni utjecaj sportskog turizma na održivi razvoj grada.....	50
Grafikon 37. Ocjena lokalne vlasti i domicilnog stanovništva u promicanju održivih praksi u sportskom turizmu.....	51
Grafikon 38. Inicijative za daljnju integraciju održivosti.....	52

Tablice

Tablica 1 Potrebe turista u suvremenom turizmu.....	10
Tablica 2 Broj doseljenih i odseljenih osoba u gradu Otočcu.....	14
Tablica 3 Dolasci i noćenja domaćih i stranih turista u gradu Otočcu.....	16
Tablica 4 Broj apartmana i stalnih postelja, prosječan broj noćenja turista po postelji i dolasku.....	17
Tablica 5 Intenzitet turizma u gradu Otočcu.....	17
Tablica 6 Demografski podaci ispitanika.....	21
Tablica 7 Djelatnosti u gradu Otočcu.....	24

Sheme

Shema 1 Koncept održivog razvoja.....	3
Shema 2 Koraci implementacije Europskog sustava indikatora turizma.....	7
Shema 3 Objasnjenje sportskog turizma prema Gammonu i Robinsonu.....	8
Shema 4 Poslovni model.....	11

Slike

Slika 1 Ciljevi održivog razvoja.....	4
Slika 2 Grad Otočac iz zraka.....	14
Slika 3 Početak utrke Gacka Run.....	41
Slika 4 Gacka Open 2023.....	43
Slika 5 Sudionici Hrvatskog festivala hodanja u Otočcu.....	44
Slika 6 Natjecatelji Barkanove biciklijade.....	45
Slika 7 Sudionici Makinog turnira.....	47
Slika 8 Sudionik na TSRX.....	48
Slika 9 Gradska kuglana Otočac.....	49
Slika 10 Logo agencije "Velebit aktivnosti".....	54
Slika 11 Lokacija agencije "Velebit aktivnosti".....	55
Slika 12 Ponuda agencije "Velebit aktivnosti".....	57
Slika 13 Kayaking na Gackoj.....	58
Slika 14 Ruta 5 mostova.....	58
Slika 15 Prozirni kajaci iz zraka.....	59
Slika 16 Prozirni kajaci.....	59
Slika 17 Quad Safari krou šumsko podneblje.....	60
Slika 18 Quad Safari uz rijeku Gacku.....	60
Slika 19 Dostupni bicikli u agenciji.....	61
Slika 20 Električni bicikli.....	61
Slika 21 Električni romobil.....	61
Slika 22 Streličarstvo.....	62
Slika 23 Ptica u Gackoj dolini.....	63
Slika 24 Dvogledi.....	63
Slika 25 Kayaking u sklopu team buildinga.....	64
Slika 26 Team building kraj rijeke Gacke.....	64
Slika 27 Gradska kuglana Otočac 2.....	64
Slika 28 Zip line Pazi medo.....	64
Slika 29 Apartment Gacka na Booking-u.....	65

Slika 30 Holiday home Melani na Booking-u.....	66
Slika 31 Internetska stranica agencije "Velebit aktivnosti"	67
Slika 32 Facebook stranica agencije "Velebit aktivnosti"	67
Slika 33 Instagram profil agencije "Velebit aktivnosti"	67
Slika 34 Facebook objava Kristijana Iličića o Gackoj dolini.....	68
Slika 35 Punjač za električna vozila.....	69
Slika 36 Solarni paneli na kući vlasnika agencije "Velebit aktivnosti".....	69
Slika 37 Diploma na Novosadskom sajmu	70
Slika 38 Medalja grada Otočca	70
Slika 39 Logo Lika quality	70
Slika 40 Brončana povelja.....	70
Slika 41 Fotografiranje nakon provedenog intervjua.....	71

Prilog

Anketni upitnik

Održivi razvoj i sportski turizam: Stavovi lokalne zajednice grada Otočca

Poštovane građanke i građani grada Otočca,

u sklopu izrade završnog rada pod nazivom "Evaluacija potencijala grada Otočca za razvoj sportskog turizma: Perspektiva održivosti" na Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu pod mentorstvom prof. dr. sc. Marka Perića, provodim anketu o sinergiji održivog razvoja i sportskog turizma iz stajališta lokalne zajednice grada Otočca.

Anketa se sastoji od prvotnog razumijevanja koncepta održivog razvoja kao i sportskog turizma te uključuje segmente koji istražuju stavove lokalne zajednice o promicanju održivog razvoja kroz sportski turizam. Naposljetku sadrži demografska pitanja za prikupljanje osnovnih informacija o ispitanicima.

Odgovori će biti tretirani anonimno i koristit će se isključivo u svrhu istraživanja za završni rad.

Unaprijed se zahvaljujem na sudjelovanju.

S poštovanjem,

Gabrijela Banić

Koliko ste upoznati s konceptom održivog razvoja? *

	1	2	3	4	5	
nisam upoznat/a	☐	☐	☐	☐	☐	upoznat/a sam

Koji aspekt održivog razvoja prema važnosti smatrate ključnim za grad Otočac? *

	izrazito nevažno	nevažno	nitivožno nitivožno	važno	izrazito važno
ekološki aspekt (zaštita prirode, smanjenje emisija stakleničkih plinova)	☐	☐	☐	☐	☐
društveni aspekt (osiguranje pravednosti, socijalne jednakosti)	☐	☐	☐	☐	☐
ekonomski aspekt (stabilna gospodarska situacija)	☐	☐	☐	☐	☐

Koje djelatnosti smatrate važnima za promicanje održivog razvoja u gradu Otočcu? *

	izrazito nevažno	nevažno	ni ni važno nevažno	važno	izrazito važno
poljoprivreda	☐	☐	☐	☐	☐
industrija	☐	☐	☐	☐	☐
energetika	☐	☐	☐	☐	☐
turizam	☐	☐	☐	☐	☐
promet	☐	☐	☐	☐	☐
trgovina	☐	☐	☐	☐	☐
obrazovanje	☐	☐	☐	☐	☐
sport	☐	☐	☐	☐	☐
zdravstvo	☐	☐	☐	☐	☐
kultura	☐	☐	☐	☐	☐

Slažete li se sa sljedećim tvrdnjama koje ukazuju na izazove implementacije održivog razvoja u gradu Otočcu?

*

	izrazito se ne slažem	ne slažem	nit se slažem nit se ne slažem	slažem se	izrazito se slažem
nedostatak ekološke svijesti među stanovništvom	☐	☐	☐	☐	☐
zagađenje okoliša od industrijskih/poljoprivrednih aktivnosti	☐	☐	☐	☐	☐
socijalna nejednakost i siromaštvo	☐	☐	☐	☐	☐
neodrživo korištenje resursa (prekomjerna deforestacija, iscrpljivanje vodnih izvora)	☐	☐	☐	☐	☐
nedostatak financijskih sredstava za realizaciju održivih praksi	☐	☐	☐	☐	☐
upravljanje otpadom i recikliranje	☐	☐	☐	☐	☐

Kako biste definirali koncept sportskog turizma? *

- putovanje radi sudjelovanja u sportskim aktivnostima
- putovanje radi posjeta sportskom događaju ili natjecanju
- aktivni odmor
- neplanirano sudjelovanje u sportskoj aktivnosti na putovanju
- rekreacija u slobodno vrijeme na putovanju
- Ostalo: _____

Smatrate li grad Otočac kao destinaciju s razvijenim sportskim turizmom? *

	1	2	3	4	5	
ne smatram	☐	☐	☐	☐	☐	smatram

Slažete li se sa sljedećim tvrdnjama koje ukazuju na koji način sportski turizam utječe na razvoj grada Otočca? *

	iznimno se ne slažem	ne slažem	ni se slažem ni se ne slažem	slažem se	iznimno se slažem
povećanje prihoda od turizma	☐	☐	☐	☐	☐
stvaranje novih radnih mjesta	☐	☐	☐	☐	☐
razvoj malih i srednjih poduzeća	☐	☐	☐	☐	☐
poboljšanje sportske infrastrukture	☐	☐	☐	☐	☐
razvijena kulturološka razmjena	☐	☐	☐	☐	☐
jačanje lokalnog identiteta	☐	☐	☐	☐	☐
brendiranje grada kao sportske destinacije	☐	☐	☐	☐	☐

Molim Vas ocijenite prema važnosti sljedeće aktivnosti koje smatrate ključnima za daljnji razvoj sportskog turizma *

	izrazito nevažno	nevažno	niti važno niti nevažno	važno	izrazito važno
kajakarenje	☐	☐	☐	☐	☐
planinarenje	☐	☐	☐	☐	☐
ribolov	☐	☐	☐	☐	☐
bicikliranje	☐	☐	☐	☐	☐
hodanje	☐	☐	☐	☐	☐
lov	☐	☐	☐	☐	☐
adrenalinske aktivnosti	☐	☐	☐	☐	☐

Molim Vas ocijenite prema važnosti sljedeće događaje/sadržaje koje smatrate ključnima za daljnji razvoj sportskog turizma *

	izrazito nevažno	nevažno	ni važno ni nevažno	važno	izrazito važno
Gacka Run	☐	☐	☐	☐	☐
Memorijalna Barkanova biciklijada	☐	☐	☐	☐	☐
Hrvatski festival hodanja	☐	☐	☐	☐	☐
Team Silber Race	☐	☐	☐	☐	☐
Božićni međunarodni turnir u kuglanju	☐	☐	☐	☐	☐
Memorijalni malonogometni turnir Mario Cvitković-Maka	☐	☐	☐	☐	☐
Gacka Open-Taekwondo	☐	☐	☐	☐	☐

Smatrate li da sportski turizam može pozitivno utjecati na održivi razvoj grada Otočca? *

	1	2	3	4	5	
ne smatram	☐	☐	☐	☐	☐	smatram

Kako biste ocijenili dosadašnje napore lokalnih vlasti u promicanju sportskog turizma s osvrtnom na održivi razvoj? *

	1	2	3	4	5	
vrlo loše	☐	☐	☐	☐	☐	vrlo dobro

Kako biste ocijenili svoj utjecaj na promicanje održivih praksi u sportskom turizmu? *

	1	2	3	4	5	
vrlo loše	☐	☐	☐	☐	☐	vrlo dobro

Smatrate li da sportski turizam može pozitivno utjecati na održivi razvoj grada Otočca? *

	1	2	3	4	5	
ne smatram	☐	☐	☐	☐	☐	smatram

Kako biste ocijenili dosadašnje napore lokalnih vlasti u promicanju sportskog turizma s osvrtom na održivi razvoj? *

	1	2	3	4	5	
vrlo loše	☐	☐	☐	☐	☐	vrlo dobro

Kako biste ocijenili svoj utjecaj na promicanje održivih praksi u sportskom turizmu? *

	1	2	3	4	5	
vrlo loše	☐	☐	☐	☐	☐	vrlo dobro

Koje biste inicijative podržali prilikom daljnje integracije održivog razvoja u sportski turizam grada Otočca? *

- energetska učinkovitost u sportskim objektima
- redovito očuvanje staza i puteva radi smanjenja erozije
- promicanje ekološki osviještenih sportskih aktivnosti
- edukacija lokalne zajednice o održivom razvoju i sportskom turizmu
- promicanje aktivnog transporta (biciklizam, pješaćenje)
- programi za očuvanje prirodnih staništa korištenih za sportske aktivnosti
- ulaganje u marketing i promociju o ekološko osviještenim sportskim događajima
- Ostalo: _____

Spol *

- muško
- žensko
- Ostalo: _____

Starosna dob *

- ispod 18
- 18-24
- 25-34
- 35-44
- 45-54
- 55-64
- 65 i stariji

Trenutni radni status *

- zaposlen/a
- nezaposlen/a
- umirovljenik/ica
- student/ica
- učenik/ica